

DRAUGAI! KAM DAR KALBĖT APIE KOVĄ REVOLIUCIJAS, JEIGU NEGALITE GAUTI BENT PO VIENĄ NAUJĄ SKAITYTOJĄ
DARBINŪKŲ DIENRAŠČIUI "LAISVEI"? SUKRUSKITE! ŠĮ MĖNESĮ "LAISVĖ" TIK \$5 METAM NAUJIEM SKAITYTOJAM

Pirmutinis Lietuvių Darbininkų Dienraštis. Išėina kasdien
apart nedėliedienų.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY

Visų šalių Darbininkai vieną mėnesį
tik retėžius, o išlaimėsite
pasaulį!

No. 244.

TELEPHONE STAGG 3878

Brooklyn, N. Y., Pėtynčia, 12 d. Spalio (October), 1923.

Pavienio num. kaina 4c. Metai XIII, Dienraščio V.

ATSTOVYBĖJE NIEKO NEŽINO APIE SMETONOS PASKYRIMĄ

"Laisvės" korespondentas, atsilankęs Lietuvos Atstovybėje Washingtono, uždavė p. Vinikaitiui, sekretoriui, visą eilę klausimų.

Tarp kitko, buvo užklausta, ar pasitvirtina gandai, kad būsią atstovu Amerikoje skiriamas p. Smetona. Atstovybėje apie tai nieko nežino.

Charge d'affaires (reikalų vedėju) nuskirta p. Bizauskas. Jisai yra krikščionių demokratų žmogus.

Klausimas. Ar galima laukti, kad p. Bizausko politika eis kita vaga, negu politika p. Čarneckio?

Klausimas. Tas prigulės nuo paties atstovo, žymios permainingos nusistatyme vargiai galima laukti.

Klausimas. Kaip su konsulatu

Chicagoj? Ar Gugis bus konsuliu?

Atsakymas. Tikrų žinių nėra. Rodosi, betgi, kad konsuliu Chicagoj būsiąs p. Žadeikis.

Išsikalbėjus apie registraciją, p. Vinikaitis tvirtino, kad dabar už ją nieko nereik mokėt. Moka tik už pasportų išdavimą. Registracija eina labai silpnai.

Pereitą mėnesį išvažiavo Lietuvon tik 100 žmonių. Iš jų, žinoma, ne visi liksis Lietuvoj.

Užklauskus apie santykius su Sov. Rusija, p. Vinikaitis išsitarė, kad S. Rusija yra geras Lietuvai kaimynas, bet su S. R. Lietuva turi daugiausia "trubelių". Amerikoje, tarpe prekybininkų ir pramonininkų augęs sentimentas už Sov. Rusijos pripažinimą, bet Amerikos valdžia, veikiama, negreit pripažins S. Rusiją.

Darbo Federacija Už Vyną ir Alų

Portland, Ore.— Suvažiavimas Amerikos Darbo Federacijos milžiniška didžiama balsų priėmė rezoliuciją, kad šioj šalyj būtų taip pataisytas Volstead'o blaivybės įstatymas, kad vėl galima būtų dirbti ir pardavinėti tikrą alų ir vyną.

Dabar Daugiau Išgeriama Degtinė, negu Pirm.

Delegatas Wm. P. Clark, atstovaus stikladirbių unijos, suvažiavimui pranešė, jog dabar daugiau dirbama degtinės stiklelių, negu pirm, kuomet dar nebuvo blaivybės įstatymo. Vadinas, dabar ir degtinės daugiau geriama.

RUSIJOS PINIGAI PRAŠOKA ANGLISKUS

Maskva.— Iš čia New Yorko "World'o" korespondentas rašo, kad kyla vertė Rusijos červoncu, naujų popierinių pinigų. Červoncas dabar eina 5 dolerių verte. Pora mėnesių atgal dar červoncas buvo 4 dol. 50 centų. Vadinas, dabar červoncas jau sumuša Anglijos svarą sterlingų.

FRANCUZIJA ATMETA TIESIOGINES DERYBAS SU VOKIEČIŲ VALDŽIA

Berlynas.— Vokietija pasiūlė Francūzijai, kad eityj derybas su Vokiečių valdžia apie pradėjimą darbo Ruhr krašte ir apie karinius Vokietijos mokesčius Francūzijai.

Poincare, Francūzijos ministris pirmininkas, atmetė tą pasiūlymą. Sako, Francūzų ir Belgų vyriausybė veda tiesiogines derybas su Ruhr darbininkais ir darbdaviais apie pradėjimą įvairių darbų tame krašte; ir Francūzija nemato reikalo derėtis su Vokiečių valdžia.

Poincare pakartojo, jog Vokietija turi daryti savo pasiūlymus tarptautinei talkininkų komisijai dėl karo skolų mokėjimo.

NEW YORKE pereitais metais sudegė 100 žmonių.

LIETUVOS ŽINIOS

Atkasinėjo kapuose moterų lavonus ir nedorai su jais elgėsi.

Kauno kaplyne pagautas pusprotis Zigmas Majevskis, kuris naktimis kapinyne atkasinėdavo jaunas numirėles, su kuriomis nepadoriai elgdavėsi. Šviesiaplaukes numirėles, kurios jam tik patikdavo jis puošdavo įvairiais papuošalais nuo kitų lavonų paimtais. Ilgą laiką tas "vampyras" buvęs didžiausias baimės priežastimi kai kuriems tos apelinės gyventojams. Pagaliau, jis suimtas ir patalpintas kalėjimui. Z. Majevskis pušėtinai yra apsviestas žmogus, buvo seniau, rodos, Balbieriško valsčiaus raštininku, bet pamišo ir nenubudamas vienoj vietoj, ėmė po svietį bastytis. Gal normalus negyvy geltonplaukių medžiojimas jį vertė tolydžiai mainyti savo buvimo vietą. Šiaip jisai būdavo ramus ir gana mandagus.

PRISAIKINTAS NAUJAS ČINŲ PREZIDENTAS

NAUJA KONSTITUCIJA.

Ir Naujas Karas prieš Pekino Valdžią.

Pekinas.— Prisaikintas naujai išrinktas Činijos prezidentas gen. Tsao Kun. Parlamentas galutinai priėmė naują Činijos konstituciją, kuri buvo ruošama per 12 paskutinių metų, tai yra nuo respublikos įsikūrimo. Tuo pat žygiu dr. Sun Yat-sen, galva pietinės Činijos konstitucionalistų, anskelbė karą Pekino valdžiai. Paskelbime sako, kad Tsao Kun yra nedoras žmogus ir kad jis išrinktas papirktais balsais Činijos seimo narių. Todėl Sun Yat-sen pasiryžęs nušauti Tsao Kun'o valdžią.

Metodistų Bažnyčia Leidžia Šokti, Kazyruiot, Pakeikt etc.

CHICAGO.— Metodistų bažnyčios kunigų konferencija išbraukė iš savo taisyklių, taisykles, kurios iki šiol draudė lankyti teatrą, šokti, kortomis lošti bei "griešnus" žodžius vartoti.

PLĖŠIKAI IGAZDINO VISĄ MIESTELI.

ERIE, PA.— Du plėšikai North Girard'o, Erie's priemiestyje, nuo 11 iki 3 val. naktį apipilė keturis namus, vienus namus padegė, kėsinosi nužudyti dvi moteris ir nukopijo telefoną ir šlaip elektros vielas. Visą miestelį baisiai išgąsdino. Paskui pabėgo.

FRANCUZIJOS pakraščiuose per audrą nuskendo laivas "Normandie"; prigėrė 42 žmonės.

MOORE HAVEN, Fla.— Praturkus Okeechobee ežero tvenkiniui, užlietas visas Moore Haven miestelis. Gyventojai visi išsigelbėjo pabėgdami.

ŽINIŲ ŽINELĖS

Providence, R. I.— Garai iš minkštėja anglim kurenamo pečiaus Washington'o pradinėj mokykloj paguldė 12 vaikučių.

Jersey City, N. J.— Sudegė Spencer'o geležies liejykla, 921 Garfield gatv. Nuostolių pasidarė \$100,000.

Michigan City, Ind.— "Krekėmis" (biskitais) apsinuodijo Jonas Kaminskis, Pranė Kaminskiūtė ir 9 kiti žmonės. "Krekėse" atvasta aršeriko nuodų.

New Yorkas.— Blaivybės agentai ketina savo spynomis užrakinti saliuonus, nutvertus bepardavinėjant degtinę bei vyną.

Washingtonas.— Apskaitoma, kad pereitais metais Amerikos keliauninkai užsieniuose išleido \$356,000,000.

Ann Arbor, Mich.— Michigano Universiteto valdžia neleido tos įstaigos namuose sakyti prakalbą apie Tautų Lygą G. W. Wickershamui, buvusiam prie prez. Tafto teismo ministru. Nes tai, girdi, būtų politinė prakalba.

Washingtonas.— Federacijai (centralinė) Amerikos valdžia laiko 548,531 civilį apmokamą valdininką. Karo metu tokių valdininkų jį laikė 917,760.

New York.— Prieš-Gairinės Sąjungos pirmininkas A. M. Schoen sako, jog i augstus, plieno rėmais statytus namus perkūnas rečiau trenkia, negu į šiaip namus.

Berlynas.— Vokiečiai vis daugiau ir daugiau patys sau traukia skaudamus dantis, neturėdami kuom užsimokėti dentistui. Iš tos priežasties neretai užsinuodija kraujas ir išsivysto įvairios ligos.

Turkijos valdžia isakė Konstantinopolyj panaikinti visas išskabas, rašytas svetimomis kalbomis, ir pakeisti jas turkiškomis išskabomis ("sainais"); taip pat uždraudė bet kokius kitakalbius parašus krutamuose paveikluose.

Girtos Studentų Paleistuvystės.

Newark, N. J.— Policija areštavo 11 girtų studentų ir studenčių, kurie sulindę į tam tikrą savo urvą šlykščiai paleistuvavo.

\$8,000 UŽ APŠIKABINIMĄ

CINCINNATI, O.— Ada Duggins'utė patraukė teisman iš kompanijos \$8,000 atlyginimą. Jaučiasi "įžeista". Konduktorius sakosi netyčiom apsikabinęs.

6,000 MILIONŲ MARKIŲ UŽ DOLERI

Berlynas.— Greitu laiku Vokietijos krautuvinkai ir ūkininkai visai nieko neparduosią už popierines markes. Markė nupuolė iki 6,000 milijonų už Amerikos dolerį. Valdžia pradėjo spausdinti bumažkas po 10,000 milijonų markių.

Darbdaviai apmoka dar-

Veja Lauk Visus Juodukus iš Stowe Miestelio

Miestelis ties Pittsburghu.

Pittsburgh, Pa.— Stowe miestelio (šalė Pittsburgho) "piliečių komitetas" iš 200 vyrų įsakė išsikraustyti iš jo visiem juodukam, kurių čia yra apie 300. Juodukai vejami iš Stowe neva todėl, kad pereitą subatą vienas juodukas užmušęs Thomas'ą Rowland'ą, 73 metų senį, ir sužeidęs jo anukę, 11 metų mergaitę.

Kvotimai N. Y. Balsuotojams

Albany, N. Y.— Apeliacijos skyrius New Yorko valstijos Augščiausio Teismo patvarkė, jog visi norinti dalyvauti rinkimuose (balsavimuose) turi išlaikyti skaitymo-rašymo kvotimus anglų kalba. Tuos kvotimus duos pradedamosios mokyklos ir šiaip kvotėjų komisijos tam tikrose paskirtose vietose. Tačiau silpni anglų kalboj piliečiai negaus progos balsuoti.

ZUVO 3 EKSPLOZIJŲ AMERIKOS SUBMARINO

Kiek pirmiau per Komandieriaus Zionluma Susikilė 7 Karo Laivai. San Pedro, Cal.— Įvyko eksplozija poūrinėje valtyje (submarine) S-37. Trys kareiviai užmušti; 6 sužeisti.

Neseniai Californijos pakraščiuose susidaužė i uola 7 kariniai Amerikos laivai, naikintoriai. Užvažiavo ant uolos už keliolikos mylių nuo tos linijos, kuria turėjo plaukti. Tai buvo didelis komandieriaus užsižiošioimas. Karo laivyne, matočiai, nėra didelio pasekmningumo.

Vokietija per paskutinius 8 mėnesius pirkė iš Amerikos bovelnos už \$72,566,183, tai yra daugiau, negu kokia kita šalis.

Baltasis Generolas Šaukia Kontr-revoliucionierius Pabėgėlius į Rusiją

Charbinas, Sibiras.— Raudonarmiečių suimtas kontr-revoliucioninis generolas Pepelajevs šaukia pabėgusius į užsienį kontr-revoliucionierius grįžti į Rusiją ir stoti į Raudonąją Armiją.

Vokiečiai Valgo Atmatas

Vokiečiai Hamberge ir kituose Vokietijos uostuose būriais laukia, kad atmatas laivai išmestų valgių atmatas ar kokias liekanas; ir godžiai jas griebia ir valgo.

Gazu Užtroško 3 Kūdikių

La Porte, Ind.— Vienas H. Kukstros vaikutis atstuko žibinamąjį gazą. Kambario langai buvo uždurti. Gazu užtroško jis pats ir du jo broliukai. Vaikai buvo nuo 18 mėnesių iki 4 metų amžiaus.

Dinamitu Suardė Namus Blaivybės Agento

Steubenville, Ohio.— Kazin kas dinamitu išsprogdino namus blaivybės agento Ch. Pearce'o. Sužeista Pearce, jo žmona ir 17 mėnesių kūdikis.

Paryžietės Smaudoja 1,000 Tonų "Pauderio"

Paryžius.— Paryžietė moteris ar mergina per metus vidutiniai smaudoja po du svaru veido miltelių (pauderio). Visos paryžietės per metus "išpaudėruoja" sau ant veidų 1,000 tonų miltelių.

Gausingi Žibalo Šaltiniai Šiauriniame Sachaline

Tokio Universiteto profesorius iki praneša, kad šiauriniame dalyje Sachalino salos yra gausingiausių žibalo (naftos kerosino) šaltinių. Šiaurinis Sachalinas oriškai Sovietų Rusijai, bet jį pasigrobė Japonija.

New Yorke pereitą mėnesį automobiliais užmušta 74 žmonės.

Didmiesčiai, Imkite Pavyzdį iš Mažųjų Miestelių

Mažų miestelių draugai viens už kito siūnia "Laisvei" naujus skaitytojus. O iš didžiųjų miestų nėra naujų prenumeratų, galima sakyti, nė "ant liekarotės". Buvo manoma, kad didmiesčių draugai daugiau prasivaline, revoliucingesni, sąmoningesni bei darbesni. Nes didmiesčiai duoda geresnės tam progos. Bet kaip dabar pasirodė, tai prie draugų didmiesčiuose tinke priežodis: "Juo arčiau bažnyčia, tuo toliau dievas".

Draugai Philadelphia, Bostono, Chicago, Pittsburgho iki šiol neatsiliepia į "Laisvės" vėjus mėnesi. Kas tam kaltas? Ogi paprastas nerangumas, sutingimas, nepaisymas. Visose tose vietose lietuvių galima prisikaiti iki pusantro simto tūkstančių; o naujų skaitytojų—vienas, du arba visai nė vieno.

Blogiausia Philadelphijoje. Philadelphia pirmiau pasizymėdavo per "Laisvės" agitacijos

mėnesius. O šį kartą visiškai apsmuko. Tarp draugų kilo nesupratimas dėl vieno asmens; delei jo jie pasidalino į du abusus. Pasinėrė į ginčus delei to žmogaus, nei vieni nei kiti neranda nei laiko, nei energijos, nei noro dirbti ka lemtesnio.

Vienas pirmiau buvęs geras "Laisvės" platintojas rašo, kad dėl asmeninių vaidų (siaurame ratelyj) negalėjus gauti naujų skaitytojų.

Tai tau, Jurguti, ir devintinės. Tarytum be to siauro, į vaidus įtraukto ratelio dar nėra Philadelphiaj 20 tūkstančių lietuvių; tarytum iš tos minios negalima būtų rasti "Laisvei" kelių dešėtk naujų skaitytojų!

Draugai philadelphiečiai! Bent šiam sykium pamirškite vaidus. Dirva plati; publikos tum užteks, jeigu tik širdingai norėsite darbuotis "Laisvei".

Didmiesčiai, Amerikos Jeruzaliai! Imkite pavyzdį iš mažųjų Nazaretų, tokių, kaip Easton'as, Bayonne ir kiti!

Baltimoriečiai Žada Darbuotis del 'Laisvės'

Kuomet čia lankėsi su prakalbam d. Pruseika, tai su nekuriomis draugais buvo daug kalbėta apie "Laisvės" platinimo reikalus.

Draugai Stanis ir Radavičius prisidėjo prie "Laisvės" bendrovės, o 4 draugai užsisakė "Laisvę".

Draugai V. Kučauskas, Stanis, Naudžius ir kiti žadėjo gaukti po kelis naujus skaitytojus. Tikime, kad savo prižadėjimą jie išpildys. Net drg. P. Glaveckas, senas Baltimorės veikėjas, žadėjo pradėti veikti. Tas yra būtina reikalinga.

Progresištes rengiasi prie didelio ballaus ir žada uždribti pinigų. Tuomet jos prisidės prie leidimo knygos "Moteris Darb. Amerikoje" ir prie "Laisvės".

Baltimorėj yra daug gerų draugų. Jie visi turėtų gauti "L." po vieną naują skaitytoją.

Papiovė už Garsų Skaitymą Teatre

NASHVILLE, TENN.— Juodukė Lizzie Mai Evans'ienė kruatomuose paveikluose garsiai skaitė parašus. Už tai jai britėva perpiovė gerklė kita juodukė, Mary Martin'ienė. Evans'ienė mirė, o Martin'ienė areštuota už žmogžudystę.

AMARILLO, TEX.— Areštuoti policijos viršininkas Whitaker ir pavieto prokuroras Ford, kad atidavė kukluxam nuplakti gelžkelio darbininką McDonald'ą.

4,238 PERSISKYRIMAI N. Y. VALSTIJOJ PER METUS

Persiskyrimai Virsta Pigių, Paprastu Dalyku.

Pereitais metais New Yorko valstijoje buvo 4,238 persiskyrimai (divorsai) ir 97,468 apsievedimai. Doris Blake, rašytoja šeimyniška ir meiliškais klausimais, sako, kad persiskyrimų skaičius toliau turės mažėti. Kuomet per-

siskyrimas buvo sunku gauti, tai jį buvo žiūrima, kaip į kokį nepaprastą dalyką, kaip į savotišką "atsižymėjimą". O dabar, kuomet už porą šimtų dolerių lengvai galima persiskirti, tai, anot jos, persiskyrimas virsta pigiu, paprastu dalyku. Sakoma, toliau žmonės didžiuosis, kad jie apsieina be persiskyrimų.

WOODCLIFF, N. J.— Bebrudamas apie savo automobilį uždarame garaže, jo dumais nusinuodijo Walter Callaway, 50 metų amžiaus.

PROGOS!
per metus laiko (imokai)
Ar negali pats gauti naujo?
Pirk namą tuojau. Su
uma, kuris pats per metus
is mus, o gausi palatinimą,
kaip tą galima padaryti.
Parduodame namus, kaip Brooklyn
taip ir apieškiname
vertės nuo \$7,000 iki
\$50,000 ant geriausių
išlygų.
Parduodame
LAIVAKORTES
LIETUVA IR
LIETUVOS.
Siunčiame pinigų
argumentus ir dokumentus
as—insurance nuo upnių
vakarė dirbamomis dienomis
3 po pietų
per laikus pas
vicius ir M. Kazlauskas
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Greenpoint 5812.
DR. A. PETRIKA
LIETUVIS DENTISTAS
229 Bedford Ave.
Kamp. No. 4th St.
BROOKLYN, N. Y.
Valandos:
Nuo 10 val. ryto iki 12 val.
Nuo 2 po pietų iki 8 val.
Telephone: Greenpoint 2851.
J. LEVANDUSKAS
GRABORIUS
272 BERRY STREET
BROOKLYN, N. Y.
Tel. Lafayette 3416.
DR. C. K. CHERRY'S
(CHERRY)
Perkė savo ofisą į naują vietą
4454 50th WESTERN AVE.
(Kamp. 45 St.) CHICAGO, ILL.
Valandos: nuo 3 po pietų iki
9 vakarė; Subatomis nuo
ryto iki 9 vak.; Nėdėliomis
nuo 10 iki 12 val.
CO. and BUILDERS
lavime nuosavybę, nes sau
pabrūšius lietuvių agentas Brock-
er moksia, gabumą įstina tera-
Kas pas mus atėjęs
gauti tai, ko nori: pak-
ti budavoti arba pasak-
ti. Visi apybraižai ter-
singai. Turim ant paruo-
vimo keturios ofisai
nuo 2 tūkstančių iki
Brooklyne, Bushwick, Man-
hett, Flatbush, Canarsis,
Arlington Section, Cypress
Hill, East New York,
Hill, Ozon Park, Jamaica
Hill, Woodhaven, Richmond
ca, Hales, Queens, Flors
Flors Park.
Talpi turime ant paruo-
davimo visokių formų.
Parduodam namus su in-
žū inėjimu, mokymu
\$200.00. Randavimas na-
mus, krauturas, dirbtin-
ves, kambarius ir LL.
CO. and BUILDERS
A I:
Telephone Stagg 3878
Brooklyn, N.Y. Tel. Stagg 3878
L. I. Telephone Jamaica 2197-9
Jamaica, L. I. Tel. 7394 Jamaica
(120th St.), Richmond Hill, L. I.

THE LITHUANIAN DAILY LAISVE

Published by Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc.

Every day, except Sunday, at 46 Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 3878.

Subscription rates in U. S. \$6.00; foreign countries — \$8.00

Entered as second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under act of March 3, 1879.

Kaina Suvienytose Valstijose ir Kanadoje—metams \$6.00; pusei metų \$3.00; triju mėnesiams—\$1.50. Kitose šalyse: metams \$8.00; pusei — \$4.00; Brooklyne per paštą siunčiant metams \$8.00; pusei metų—\$4.00.

Pasidalinimas Vokietijos Socialdemokratuose

Kelios dienos atgal šioj vietoj mes sakėme, kad galimybių yra susidarymui naujos koalicinės valdžios Vokietijoje, kurioj rastų vietos ir dešinieji socialistai. Toliau mes pažymėjome, kad senąją koaliciją socialdemokratams atsakė palaikyti todėl, idant išlaikytų partiją čylybeje. Mat, kairieji socialistai jau senai burčija prieš savo lyderius ir reiskia prielankumą suvienytam frontui su komunistais.

Gyvenimas patvirtino tas mūsų išvadas. Vokietijoje susidarė nauja koalicija su tuo patim Stresemann'u praskaje ir mūsų socialdemokratu ulduoja jėje. Tuo tarpu Socialdemokratų Partijos eiliniuose nariuose kyla pasipriešinimas koalicijai su buržuazija. Štai Socialdemokratų Partijos Berlyno organizacija nubalsavo prieš koaliciją ir prieš savo lyderius, net nežūrint to, kad tame susirinkime kalbėjo patsai Hilferdingas ir desperatiškai šaukė, kad skilimas partijoje reiskia jai mirtį ir laimėjimą fašistams. Hilferdingas tiek išsigandęs pastarųjų įvykių Vokietijoje, jog atvirai pareiškė, kad socialdemokratams, kaip partijai, veikiausia nebeteks susirinkti, nes, girdi, "mes susiskaldysime, o reakcija subaigs mus trūškinti".

Bet kokį gi kitą kelią kairieji socialistai turėtų pasirinkti? Dešinieji vadai galutinai pasidavė buržuazijai. Ieidami į naująją koaliciją jie faktinai sutiko panaikinti aštuonių valandų darbo dieną, ko reikalauja Stinesas ir su kuo sutinka Stresemann'as; galų gale, jie sutiko atidėti gliją iš Reichstago ir atiduoti ją saujalei buržuazinių politikierių, tai yra, jie sutiko paskelbt atvirą buržuazinę diktatūrą. Tai kas gi beliko iš Socialdemokratų Partijos, kuri sakosi ginanti darbininkų reikalus? Kas liečia darbininkų judėjimą, jinau pakratė kojas, jinau virto atvira kapitalistų reikalų gnyneja. Ir nejaugi dar vis ta partija ir jos vadus rems sąžiniškieji nariai, darbininkiskieji elementai, kurie iki šiol manė, kad jų partija ištikrųjų gina darbininkų reikalus? Juk dabar jie savo akimis mato, kad tą jų partiją vadai galutinai nutempė į buržuazijos balą.

Kaip platus ir gilus yra pasidalinimas socialdemokratuose, kol kas mes nežinome. Bet pasidalinimas yra ir kairysis sparnas smarkiai vystosi. Matyt, kad ir dešinieji lyderiai nebeturi vilties išgelbėti partiją nuo to pasidalinimo bei skilimo, jeigu jie, gerai žinodami, kad bus pasipriešinimo, sutiko įeiti į naująją koaliciją.

O kaip apie demokratiją? Mūsų socialistai apsieilėję rėkavo, kad jie yra "demokratijos" sargai ir prieštaliai. Jie garsiai kalbėdavo prieš militaristų diktatūrą Itidijoje. Bet dabar tie ponai patys balsavo pastatyti kryžių ant tos demokratijos ir pavesti visą galią diktatoriui Stresemannui ir jo šalininkams. Matote, kokie darbo žmonių prieteliai yra socialdemokratai: prieš proletariato diktatūrą jie veda mirtiną kovą, o už buržuazijos diktatūrą ir savo balsus atidavė. Kuomet 1920 metais Liebknechtas ir kiti spartakai skelbė proletariato diktatūrą, tai tie patys Vokietijos socialdemokratai kaip liutai kovojo prieš ją ir be pasigailėjimo skerdė spartakus, o šiandien atvirai ir akyvaizdoj viso pasaulio jie atsistojo už buržuazinę diktatūrą ir pagelbėjo ją įvykinti.

Vokietijos Komunistų Partija išleido manifestą dar tuo laiku, kuomet gyvavo senoji koalicija. Pabaigoje savo manifesto jinau siūlo Vokietijos darbininkams sekamus punktus delei išgelbėjimo šalies iš dabartinės suirutės:

- Nuversti Stresemanno-Hilferdingo valdžią. Sudaryti darbininkų ir dirbančiųjų valstiečių valdžią.

Užgriebti tikrąją vertę (tai yra, sukonfiskuoti ne popierinius pinigus, bei produktus) ir kontroliuoti produkciją.

Susivienyti su Sovietų Rusija.

Išrišti Ruhr'o klausimą išsomis buržuazijos. Tiktai šiuo keliu eidama Vokietijos darbininkija tegalės išieiti iš dabartinės nepakeliamos padėties ir nutiesti kelią savo galutinam pasiluosavimui.

NELAISVIŲ PASAULYJE

Pasimatymas su Daktaru Kaškiaučium.

Užperėta subatą sumaniau apilankyti nelaisvių pasaulį, kuris randasi Trenton'e, N. J., ir kuriame "gyvena" darbininkų draugas daktaras Kaškiaučius, dar neseniai rėmęs įvairias darbininkiskas istaigas.

Kadangi apie Trentono kalėjimą buvo labai plačiai laikraščiuose rašyta, kad ten nesvietiškaikai kankina kalinius, tai labai įdomavau išvykti tą istaigą, tą nelaisvių pasaulį.

Atvykęs Trentonui ir bijodamas pasivilinti, nusisamčiau vežimą. Vežėjas pasitūkiojo, paskersavo prasčiausiomis gatvėmis darbininkiskais apgyventomis, atsidūrė už miesto ir susijū pulei būdinkus, apvertus laugeita mūrinė tvora arba, geriau sakant, siena.

Tai čia valstijos kalėjimas; tarė jis, atidarydamas automobilianus duris.

Išlipau iš automobilio, apsidariau; nejauku...

Mūrinė siena apvestas visas "blokas". Pasė tos sienos balta, o kita—pilka, tamsi, daranti liūdna įspūdį. Ant pilkosios sienos visuose kampuose ir dar per vidurį pabudavoti bokšteliai, kuriuose sėdi sargybūniai, lyginai taip, kaip ant laivų kapitonai ant savo tiltelų. Ant baltosios sienos bokštelių nėra. Patyriau, kad balta siena apvestas arsenalas, kuriame randasi ginklai, parakas ir visa tai, kas reikalinga kariui ar tai prieš išlaukinti priešą, ar tai prieš vidujinį—darbininkus.

Palipau prie durų. Dairausi. Keista: duryse nėra jokios rankinės, jokio zenklelio negalima pastebėti, kad jas galima būtų atidaryti. Išrodė tartum didžiulias, storiusias geležines lentas užklotas mūrinėje sienoje skyde. Šale durų varpelis.

Skambinu... Palaukus keletą minučių, suvažgėjo riktai ir sunkios durys, labai tingiai, atsivėrė. Rodosi, jos nenori darytis, nenori nieko beidro turėti su "mušų" pasauliu, viską daro ne liūsu noru, bet prievarta.

Ant slenkstio pasirodė žmogus, nelabai simpatiškos išvaizdos, kuris tuojaus užklauso:

—Kokiu reikalui? —Noriu matyti kalinį daktarą Joną Kaškiaučį.

—Eik vidun...

Durys greitai užsidarė ir aš pasijutau kalinių pasaulį, atkirstas nuo taip vadinamo "laisvo" pasaulio, "laisvų" žmonių.

Tuojaus mane perdavė kitam sargui. Veda raštinė. Dairausi, si, žvalgausi... Visur juda, kruta, darbas čia savo keliu; nelaisviai bėgioja, dirba.

Perėjus kelias duris, atsidūriau viename nedidelime kambarelyje. Čia irgi nejauku, liūdna. Vėl mane pasitiko kazionos išvaizdos žmogus ir, turin pasakyti, ne tik iš drabužių tokiu būdu, bet ir iš veido, kuris tuojaus užklauso:

—Kokiu reikalui? —Pakartojau tą patį, kaip ir pirmose duryse.

Čia sekė klausimai, kas aš per vienas, iš kur, ir taip toliaus. Kada oficialiam liko užbaigti, liepė išieiti į kitą kambarį ir pasėdėti.

Sėdžiu. Vienas senis, kaziona fizionomija, sortiruoja gantus laiškus. Laiškų keli simtai. Tai vis nelaisviams iš "laisvo" pasaulio. Juk nelaisvių Trentono kalėjime randasi apie 1,200. Susoriruotus laiškus prisiūgia akmenimis, po trejetą ar ketvetą svarų sunkumo, kurie nežinia kokiu būdu pakliuvo ant stalo.

Sėdžiu ir nežinia, ko laukiu; nežinau, ar leis pasimatyti, ar lieps keltiant namo. Prasitinkus penkiolikai ar dvidešimčiai minučių, ateina sargas ir liepia eiti kitą kambarin. Einu, ir vienas einu. Čia labai keistai išrodo, kad gilumon kalėjimo tavęs niekas neveda, o tik kiekvienose duryse, kiekvienoje priemonėje stovi sargai ir rodo kur eiti.

Jeigu siauron priemenė, iš kurios pamačiau ilgą, siaurą kambarį. Tuojaus išvydau daktarą Kaškiaučį. Nors jau savaitę lanko atgal buvau rašęs, kad renginasi aplankyti, vienok mano laiško jis negavo, dar cenzorius neperžūrėjo, todėl visai nesitikėjau, kad aš jį aplauksiu, ir išvydęs nusistebėjau.

Pasimatymo kambarys ilgas, siauras, pertvertas vidutinio platumo stalu. Viršuje ir apačioje stalo, per vidurį, dratinė tvora. Statiems per viršų tvorą galima pasisveikinti, bet atsisėdus jau reikia kalbėti per gratinę tvorą. Gale stalo, ant augtos kedės, sėdi sargas ir būdina žiūri, kad lankytojai nieko neperduotų kaliniams, o kaliniui lankytojams.

Daktaras Kaškiaučius pasitiko mane su ta pačia malonia šypsa, kaip ir ant laisvės būdamas. Jis veik neperšimamas, taip pat apsisuktas. Tik, žinoma, kazionais drabužiais.

Paspaužė viens kitam ranką, pradėjome kalbėtis. Norėjau duoti jam keletą klausimų, bet nespėjau, jis pirmiausiai mane apibėrė įvairiais klausimais, liečiančiais visuomeninius reikalus. Jis žingėdavosi visus mūsų veikimus, visa jo eiga ir pasisėkimais.

Pasimatymas pusė valandos. Reikia skubėti, trumpai atsakinėti ir užduotus klausimus. Susidomėjęs ir angly kalba darbininkų dienraščio reikalais; susidomėjęs ir visa angliška darbininkų literatūra.

Trumpai atsakęs ir užduotus jo klausimus, statau savus:

—Kaip jaučiatės, kaip sveikata?

—Jaučimosi vidutiniai, nes stengiuosi nieko nemislyti. Išsiuos. Nors atostogoms vieta nelabai tinkama, bet ką darysi, reikia taikytis prie aplinkybių.

—Ar draugų dažnai kas nors atlanko?

—Moteris atlanko kas antrą savaitę.

—O šiaip draugai, pažįstami ar atlanko?

—Buvo sykį atvažiavęs advokatas, sykį atvažiavo vienas mano buvusių pacientų—policistas su moteria—ir sykį buvo atvykę iš Newarko du tautininkai (čia suminėjo jų vardus), bet pastarųjų jų neprileido. Vienok aš nesigaičiu, nes jie atvyko ne mano nelaimai prijausdami, bet šiaip sau, pasiūrėti, kaip aš išrodau...

Jis nutilo.

—O šiaip, draugai, pažįstami ar neatlanko?

—Ne... Mat, toloka, reikia keletą dalerių išieisti, tai juk ir negalima reikalaut, kad jie važinėty, mane lankytų.

Čia aš neiškenčiau ir pasakiau: —Pasirodo, draugas ir prietelis tik nelaimėje galima pažinti...

Kaškiaučius man nieko į tai neatsakė.

Paskų pradėjau klausinėti apie maistą, apie jo darbą ir visas gyvenimo sąlygas.

—Apari kalėjimo maisto, čia galima visko nusipirkti, bet aš gyvenimo kalėjimo maistu ir nematau reikalo pirkti. Juk reikia prieš visko priprasti. Kaip kada darbo būna daugiau, o kaip kada visai mažiau. Ligonius apžiūrinu, zaizdas aprašinėju, atlieku ką daktarai įsako. Jeigu kas nukeria suserga, mane pažadina, kuri eiti: arba jeigu darbe kas nors susizeidžia, tuojaus reikia eiti suteikti pagalbą.

—Kaip daktarai atsineša?

—Žinoma, turi jaustis, kad esi kalinys, ir turi pildyti tik tą, ką jie įsako.

—Kaip abelonas režimas?

—Pirmiaus buvo baisios kankynės, bet po tų visų triukšmų, po kalinių sukilimų, po to, kaip tos baisenybės visgi išsivėrė iš šio pasaulio į laisvąjį pasaulį, įvyko permainingi, pagerinimai, ir dabar režimas jau pakendiamas.

—Vadinasi, ir čia per kovą atsiekta pagerinimų?

—Be kovos niekur nieko gero negausi ir nesulauksi... atsakė daktaras.

Čia mūsų pasikalbėjimą sargas pertraukė, prapėdėdamas, kad jau laikas pasibaigė.

Daktaras Kaškiaučius spaudžia man ranką, linki viso gero ir prašo duoti gerų dienų "visiems". Aš pasidūdu jo prašymą išpildyti ir priduriu, kad stengiusiuos dažniau atvažiuoti. Čia vėl išgristu atsakymą:

—Draugė, nosi kapitalistas, o važinėjimas aprietas su išlaidomis.

Skiriamas... Liūdna, graudu, širdį gelia. Aš einu linkiu durų, vedančių į lauką, į taip vadinamą laisvę, o jis čia kalėjimo gilumon, čia savo pasaulin...

Man vėl reikia pereiti per kelis kambarius, per kelias priemones, per kelis vartus, pakol dangavau tų pačių bausių plieninių durų.

Sargas duris atidarė, išleido ir vėl jas uždarė...

sv.

ZIGZAGAI

Provokatorius Lemonas per "Vienylę" ir "Keleivį" pasisakė esąs dar ir Zabuljonis, kuriuomi ir Baltrušaitis remiasi, kaip autoritetu.

Aš nieko neturėčiau priešais, jeigu jis vačintusi Lemonas-Zabuljonis-Baltrušaitis.

Trio.

BROŠIURĖLIŲ LEIDIMO KLAUSIMU

Draugas Angarietis neseniai "Laisvėj" rašė apie A.L.D.L.D. knygų leidimą. Jisai yra tos nuomonės, kad kalbamoji organizacija rūpintusi daugiau leisti pigias brošiūres, o ne vien tik storas teoretines knygas.

Su jo pamatine nuomone mes pilnai sutinkame. Dar daugiau: mes tai vykiname gyvenime: kiek tai sąlygos leidžia. Pernai, apart storų knygų, buvo išleisti duvi pusėtinis brošiūraitės: "Nepriklausomas Lietuvos Kalyjimuose", Angariečio ir "Kunigo Išpažintis", Vilūno. Be to, mes pinigais prisidėjome prie išleidimo dviejų knygelių Lietuvoj, kurios išėjo ne mūsų firma, vienok be mūsų paramos jos nebūtų išvydę saulės šviessos. Žinoma, už jėtus pinigų mes gavome atitinkamą skaičių knygelių, kurias Amerikoj paskelėdėme.

Mes taipgi nemažai išplatino Lietuvoj leistų knygelių ("Šviesos" Bendrovės). Taip vadinamų "knygynėlių" mum prisiuntė tūkstančius. Prisiuntė ir lenkų kalba nemažai knygelių. Jas atidavėme lenkam draugam dovanai, nes parduoti niekam negalėjome.

Taigi, man rodos, kad brošiūrėlių skleidimo laukas pas mus visai nėra apleistas, kaip draugai Angariečiui išrodo. Gi visiškai pasgeti brošiūrėlių leidimo darbe ir tuomi sutrukdyti didelių knygų leidimą, A.L.D.L.D. Draugija nieku būdu negali; tai būtų saužudystė jai. Ši Draugija ir gimė išimtinai tam, kad leisti tokias knygas, kurių kitos išleistuvės negali išieisti, nes jom neapsimoka ir jės neturi tų tūkstančių atliekamų dalerių, kuriuos galėtų įguldyti į knygų leidimą ir kuriuos nesitikėtų niekad atgauti atgal. Iš knygų leidimo juk dar nei viena mūsų istaiga nepratūrėjo. Kas būtų išleides tokias knygas, kaip "Karolio Markso Teorijos Sistematika", kaip "Vakary Europos Literatūros Istorija", kaip Markso veikalai "Liudviko Bonaparto Briumerio Aštuonioliktoji" ir "Prancuzų Naminis Karas"?

Jų niekas nebūtų išleides, kaip kad neišleido iki ALDLD. laiku. Tiesa, senoji LSS. išleido keletą didelių knygų. Bet ji tai padarė išimtinose sąlygose ir tam tikru periodu: buvo organizacijoj apie 7,000 mėnesines duokles mokančių narių, "Kovos" leidimą valdžia buvo sustabdžius (nors ne formaliai ir ne oficialiai), liuosų literatūvertėjų tuo laiku buvo, pinigų kasoj taipgi buvo. Žodžiu, tai buvo susidėję patogios sąlygos knygų leidimui, nes apie leidimą laikraščio, kuriam valdžia gali nuseitekti antros klasės pašto teisių—tada dar nebuvo suprati mo. Vienok, normalėse sąlygose, toji pati L.S.S. vos įstengė per kelis metus išieisti vieną didelę knygą ("Moteris ir Socializmas"). Su išplatintu išieistų knygų irgi negeriausiai einasi: per kelius metus, o irgi dar pilni knygų sklepai.

Kas kita su ALDLD.; ji per tokį trumpą laiką, o jau leidžia penkiolikų knygų. Čion išplatintimui aparatas irgi patogesnis, nes į kelias savaites po išleidimo, tuoj pasiskleidžia keli tūkstančiai ekzempliorij.

Brošiūrėlių leidimu gali užsimti — ir užsimia — kitos istaigos, kurios neturi išteklaus storų knygų leidimui. Didelės knygos išleidimas, keliuose tūkstančiuose ekzempliorij, juk kaštuoja keli tūkstančiai dalerių. "Laisvė" išleidžia mažesnių knygelių, leidžia jų A.D. Partija (šiemet jau pora išleido); leidžia jų ir L.M.P.S. Man rodosi, kad A.L.D.L. Dr-jai visai nėra reikalo konkuruoti su čion išvardintom organizacijom brošiūrų leidimo srityj. Mes papildome darba:

atliekame tai, ką jos negali atlikti.

Reikia taipgi imti domėn ir skirtingą amerikiečių supratimą apie pačių knygų išsiūrą: europiečiai pasitenkina neaptaisytą, neapipjaustytais kraštais, apšpausčia, atspausdinta ant silkinės popieros knyga; gi amerikiečiai, jeigu jau negali gauti "de luxe" laidos, paaukuotais kraštais knyga, tai jie būtinai reikalauja, kad knyga jiem būtų duodama (ar parduodama) bent švariai audimu aptaisyta ir lygiai nuobliuotais kraštais. Tokia psichologija įsigyvenus apskritai visuose amerikiečiuose, nežiurint tautinio ar klasinio įsitikinimo skirtumų. Tai liūdičia ir LDLD. harlų visuotinas balsavimas, kada dar prieš kelis metus jie nutarė, idant visos knygos jiem būtų duodamos aptaisytos. Čion galima būtų pasakyti, kad tai yra savos rūšies aristokratizmas, vienok taip yra ir knygų leidėjai turi su tuo skaitytis (su didžiūmos narių noru).

Ant smulkių brošiūrų amerikiečiai irgi labai geros akies neturi. Tai liūdičia kad ir prityrimas tuos pačius iš Lietuvos "knygynėlius" beplatinant. Iš tų vietų jie buvo stačiai sugrąžinti, su laiškeliais, kad "neturiu kur jų dėti: pardavoti sarmata, nes tokių mažų brošiūrėlių niekas nenori pirkti, o dovana dalinti — neturim tam išteklaus." Tiesa, sulyg tų knygėlių didumo, tai kaina ir buvo ant jų uždėta neapsakomai didelė. Nevissose kolonijose mūsų kuopos ir agentai buvo taip "unaringi"; kitur jie tuo "knygynėlius" platino. Vienok didelę pasekmių su tom brošiūraitėm nebuvo, nes ir dabar dar jų krūvos pas mus guli, nors kaina žymiai buvo numazinta. Reikalavimai jų dabar veikia visai apsisistojo. Iš karto, dar buvo smarkiau į jas kimbama, mat, iš Lietuvos atsijušė! Bet, tie, kurie jau kartą jas matė, daugiau jų nenori. Tas pats būtų ir su brošiūrėlem, ALDLD. išleistom, jeigu jų būtų perdaug leidžiama. Dabar, kada išleidžiama retkarčiais viena-kita, tai išsiplatina. Be to, net ir minij organizatoriam reikia pamatinesnių veikalų, neuztenka vien brošiūrėlem misti.

Aš drįstu tvirtinti, kad ALDLD. nebūtų išaugus į dabartinę spēką, jeigu ji būtų daugiau domėsi kreipusi į smulkių brošiūrėlių leidimą, negu į didelių knygų. Tuo obsiaiu, kad mes leidžiame dideles knygas, kurių kitas niekas negali išieisti,—mes ir sutraukėme tuos tūkstančius darbininkų po ALDLD. vėliava.

Jeigu ALDLD. būtų sutverta kooperacijos pamatais, tada, platinimui miniose, būtų galima leisti daugiau mažų brošiūrėlių. Dabar gi, mes turime duoti nariams kiekvienos laidos knygos dovanai. Ta knyga turi jį patenkinti, kitaip, jisiai rašo promėtas Centrai ir jai kitą metą jo organizacijoj nematysi. Mes tiktai todėl ir išauginome tokią didelę organizaciją, kad knygomis patenkintom narius. Kaip kas gali pasakyti, kad Draugijos nariai gali šiek tiek paslaukoti del kitų tamsesnių savo brolių. Tas daroma, kiek tai galima. Bet reikia atminti ir tai, kad nevisi mūsų nariai pilnai klasiniai subrendę. Tai liūdičia kad ir šis faktas, jog ALDLD. turi apie 5-6,000 narių, o A.D. Partija tiktai apie 1,000.

Kooperacijos knygom leisti pas mus neturi pasekmių. Pažiūrėkime tiktai į kooperacijos "Darbo" istorija. Pamatysime, kad toji kooperacija mirė jokio pėdsako nepalikus. Jeigu ALDLD. būtų kooperacijos pamatais sutverta, ji neturėtų nei penktos dalies dabartinio narių skaičiaus. Ne tik pas mus Amerikoj taip yra; fas pata ir Rusijoj. Paimti pa-

vyzdžiai galime kad ir mūsuose, čy kooperatyvą "Zvaigždė". Jos leidinių veik nematyti. Amerikiečiai "Zvaigždė" vadina "organizatoria impotencija", nes jai ne tik knygų jos laidos hemata, bet už čion sumokėtus pinigus negavo net nei tos Bendrovės pajų-sėrų; jie sako: "taip "Zvaigždė" — nei knygų, nei pajų!" (Pajais Amerikoj vadina tam tikrus didelius bižus, kurių vidurys pilnas ugry ar vasių).

Suėmus krūvon visų jū argumentaciją, darau sekama išvada: ne viską Amerikon galima perosinti, kas tiktai tarp sta Europoj; ALDLD. nieku būdu negali pirmom vietom statyti smulkių brošiūrėlių leidimo, o didelių knygų leidimą palikti antraileiu reikalui; juri stengtis kuodaugusia leisti smulkių knygų, tokių knygų, kurios jiem būtinios ir kurių niekas kitas mum išieisti negali; vienkretkarčiais, reikia išieisti ir vėna-kita mažesnę brošiūrė, kaip jau dabar pradėta daryti.

A. Petras. ALDLD. Pirm.

PO VIENUOLIKOS MĖNESIŲ POILSIO

Štai jau sukasi agitacijos mėnuo. Pusėtina dalis darbų jau bus atlikta, kol šios mėnuo mintys pasiekis jumis brangūs ALDLD nariai!

Agitacijos mėnuo — tai mūsų rugiapūtė. Čia mes sukoncestruojame visus savo jėgas, visą energiją, kas sekantiems metams mūsų organizacijai pripildyti aruodus.

Draugai nariai, ar mes neišnaudosime savo energiją kurią nuo pereitų metų agitacijos mėnesio per vienuolika mėnesių sukoncestravome? Ar tinkamai pripildysime mūsų organizacijos aruodus, surinksim jausus?

Nors aš nelabai pritarau periodiniam darbu, bet kad didžiama taip jau nusistatė, tai visi privalome jį veikti, nepaisant, ar kam patinka, ar nepatinka. Mano supratimu ir patyrimu, geriaus butu, kad kasdien mūsų organizacijos nariai stengtųsi darbuotis del organizacijos darbo, kasdien narius prirašinėty. Pavyzdžiui, pereitais metais prikabinau arba prirašiau keturiolika naujų narių. Šiais metais irgi netoli to skaitliaus, ir esu tikras, kad tą skaitlinę pasesiksiu. Tai tiek del manęs.

Dabar, kada visi apskritai ir kuopos rengia prakalbas, tai narių gavimui yra labai puiki proga, tik reikia pasidarbuoti. Būtų gerai, kad C. Kom. paskirtų dovaną tai kuopai, kuri agitacijos mėnesiu pasidarys didžiausia, tam nariui, kuris per tą laiką daugiausia narių prirašys ir tam kalbėtojui, kuris daugiausia del ALDLD. prakalbų pasakys ir naujų kuopų sutvers.

Dovanos turi būt tokios: organe turi tilpti vartai kaip kuopos, taip nario ir kalbėtojo, kol jam priklauso tasai užsitaravimas. Atsiračius naujam, paskutiniam (es) vardas užima vietą naujojo (?—Red.).

Tokiū būdu pasidarys vienuolika veikimo mėnesių, o tik vienas mėnuo poilsio (?—Red.).

Taip ir turėty buti.

J. S. M.—ka

Mūsų gyvenimas be meilės yra tiek vertas, kiek perdegintas anglis ir pelėnai.

H. D. Thoreau.

TRUMPA PERŽVALGA A.L.D.L.D. KNYGŲ

"Jono Biliūno Biografija". Šita veikalą (ALDLD Leidiny No. 2, 1917 m.) parašė drg. V. Kapsukas.

Kaip visi drg. V. K. veikalai, taip ir šis parašytas lengva kalba, aiškiai ir suprantamai. Patys veikalas turinys yra įdomus, kad jis supažindina su vienu darbininkų klases kovotojų ir lietuvių darbininkų judėjimu pradžioje dvidešimtojo amžiaus.

Savo veikalą įžangoj autorius sako:

"Gal šitas mano mėginimas bent šiek tiek nušvies netolimą mūsų praeitį, gal paskatins ir kitus uoliau ją tyrinėti? Gal jis iš numirusių prikels tą šviesą, prakilų veikėją, suartins mus su juo, ir mes nuolat turėsime jo pavyzdį savo tarpe? Gal pas vieną, kitą sužadins prakilų jausmų ir kvėpys troškimo eiti Biliūno-kovotojo ir Biliūno-beletristų kelias? Gal darbininkai, pažinę, jį pamylės ir dar geriau pasistengs pažinti jo raštus? Tuomet būtų pasiektas mano tikslas".

Kuomet šiandien mūsų lietuvių moksleiviai taip tankiai kalba apie savo vargus ir prašo visuomenės paremti juos, o tuo tarpu jie yra pasiryžę "skiepyti lietuvių" ir "budinti tautinę sąmonę", tai sąsakai: Pasiskaitykite "Jono Biliūno Biografiją"! Ten jūs gausite davinį, kaip tuo laiku moksleiviai gyveno ir mokėsi, kaip jie buvo persekiojami ir žaudomi, o vienok daugelis jų turėjo ryšius su darbininkais ir vėlyu su jais veikėdavo.

Jonas Biliūnas dar jaunu moksleiviu būdamas jau džiaugėsi darbininkų judėjimu ir bėga į jį eiles. Savo įspūdžius iš 1899 m. Liepajaus darbininkų streiko jis aprašo sekamai:

"Darbininkai streikuoją! Tie žodžiai buvo taip įstabūs, netikėti ir malonūs. Jau buvau skaitęs socialistų knygėlių ir laikraščių; girdėjau apie kylantį darbininkų judėjimą, apie jų kovą su valdžia, su skriaudėjais; girdėjau apie pirmąjį gegužės ir darbininkų streikus; sapnuodavau apie tai naktimis, kaip ir apie kokį šventą, tolimą, negalimą daiktą, nes tai buvo litur, ne pas mus. Pas mus dar viskas, kaip vanduo po ledu, tykiai ir bailiai sriovėna... Ir štai šiandien man tenka pirmą kartą išgirsti maloni ir linksma naujiena.

"Ir bėga įsisi su draugu į tų streikininkų-demonstrantų minią. Emačius ja, jo širdis umai sustoja plakni, kūnas nutirpsta; paskui vėl greitai muša smilkinėlius, ūžia ausyse. Matau, ko nebuvau matęs. Nuo tilto visa gatvė pilna žmonių. Eina ji ramiai, rimtai, išpalengvo; nesigirdėt nei juokavimo, nei dainų. Išblyškusių merginų, pasilenkę, pajudavę seniai ir jauni vaikiniai, visi aprikę, patišni, tiklatai darba pametę, fabrikus palikę. Viršum jų minios, tai vienu, tai kitu, matos nešamos sprogančių medžių kankelės, plevėsuoją ant laizų iškeltos raudonos skaros. Kaip plati upė, plaukia iškilmingai ta galinga sriovė žmonių, tik dabar pajutusį savo vargus, skriaudas, pripaaidimą—plaukia ramiai išpalengvo..." Ir Jonas eina kartu su jais."

Jonas Biliūnas priklausė Socialistų Partijai. Jis nebuvo kovotojas, prieš 1903 metų gegužinę jis rašė:

"Draugai darbininkai! Jau artina pirmą gegužės... Kada skaitėte giedri saulelė užkils dangaus ir spinduliais savo pirmą gegužės pasveikins,—meskim ir mes savo darbus: visi ant gatvės kad išeisime, sykiu su visos pasaulės draugais užtrauksime savo pavasario dainą,—dainą laisvės, vienybės ir meilės. Jeigu ji ant mūsų vėly užpultų nuožmi budoji gausa ir su šaudyklėmis, na galvomis ir rykštelėmis gintų mus ramiai apraikioti savo šventę, į ją savo reikalus ir sykiu su..."

gamta linksmai dainuot apie užtekančią jau laisvę ir laimę ateities,—nepasiduokime! Jiems užpuolus nebėkime, nelenkime prieš juos žemyn savo galvos, kaip tai, ant nelaimės, padarė pernai mūsų draugai, bet ginkimės,—ir ginkimės ligi paskutiniam... Valdžia tada tikrai išmoks geriau su mumis apsieiti, kada atjaus ant savęs mūsų kūno ir dvasios pajėgas ir galybę."

Iškilius vaidams socialdemokratuose ir smarkiai pradėjus sveikatai silpnėti, Jonas Biliūnas pradeda pasitraukti iš politinio veikimo ir plačiau užsiima beletristinės srityje. Ir čia jis vaduoja iš realizmą—tikru gyvenimu, o ne svajonėmis.

A.L.D.L.D. IR MUSŲ SPAUDA

Iš ateinančių žinių iš Rusijos mes matome, kad Rusijoje pradėta vartyti kuoplačiausia kampanija už darbininkų spaudos praplatinimą ir abelnai už naudojimosi literatūros paskleidimą žmogėse. Yra įsikurus tam tikra valstybinė knygų leidimo įstaiga. Šiais metais, kaip tvirtinama, Sovietų Respublikos spauda pasiekė apie 10 milijonų egzempliorių leidinių. Tai kaip del Rusijos kur dar ir dabar yra didelis nuostimis gyventojų, nemokančių skaityti, yra labai didelė skaitlinė. Didelė didžiama Rusijos laikraščių, kurie ligi šiol turėjo po kelis tukstančius (čia kalbama apie provincijas; didnesiuose miestuose laikraščiai turi po desėtkus ir šimtus tukstančių) dabar įgijo du sykiu tiek skaitytojų, todėl kad yra varoma smarki agitacija.

Spauda, tai mūsų galybė. Geros knygos, tai mūsų didžiausias turtas. Mes turime mokintis. Kad įgti apšvietą, mes turime kreipti didžiausios dėmesį į proletarinę spaudą.

Žiūrėkite — kuomet fašistai įsigalėjo Italijoje, jie visų pirma išdegino komunistų spaustuves ir uždarė komunistų laikraščius. Mat, žino, biuromė, iš kurios pusės gali būti didžiausias pavojus. Su Bulgarijos ir Ispanijos fašistais tas pats, —jie visų pirma išdegina "darbininkų spaudą užsmaugti. Kapitalistai turi tvirtą savo spaudą ir su savos paudos pagalba mulkina darbininkus ir žiauriausia juos išnaudoja. Mums, darbininkams, taipgi reikia turėti tvirtą sava spaudą, kad supažindint darbininkus su jų reikalais ir tuomet atkreiptus juos prieš savo priešus kapitalistus. Mums reikalinga daugiau gerų knygų. Teisybė, pastaraisiais laikais mes įsigijome keletą svarbių leidinių, kaip tai: "Karolio Marso Teorijos Sistema", "Social Demokratijos žlugimas ir Revoliucinės Kovos Vokietijoje", "Liudviko Bonaparto Briumerio 18-jų ir Prancūzų Naminis Karas" ir Goerterio "Istorinis Materializmas". Visas šias knygas išleido ALDLD. Tai yra knygos, kuriomis mes visi džiaugiamės, bet tai dar neužtenka; mums reikalinga daug daugiau. Mums reikalinga ir lengvesnės literatūros jaunesniems mūsų nariams, kurie iš sykiu sunkių teorinių raštų negali suprasti. Ateityje ALDLD. tokių knygų išleis. Jau dabar yra atspausdinta proletarinė rašėjų eilių rinkinys "Švyturys" ir spausdinama Sinclairio "Karalius Anglis", tai bus dvi, taip sakant, lengvo ir kiekvienam suprantamo turinio knygos.

Mūsų ALDLD., nepaisant to, kad darbas joje ir nėra visai tobulai atliekamas, yra geriausias knygų leidimo aparatas. Ne tik išleisti galima, bet ir išplatinti gana lengva. Išleidi 6-7 tukstančius egzempliorių ir kaip bematant jos pasiekia narius, o kuomet išleidi kitos

Pakirstas džiuvos, Jonas Biliūnas mirė 1907 m., gruodžio 28 d., turėdamas vos 25 metus amžiaus. Ant jo paminklo užrašas skamba: "Čia ilsisi dailės mylėtojas Jonas Biliūnas."

Skaitydamas "Jono Biliūno Biografiją", matai paveikslą darbininko kovotojo, kuris pakyla savo dvasioje, paskelbia karą išnaudojimo ir priešpaudos pasauliui, iš pat gilumos savo sielos meta praeiksmą ant laudies pavergėjų ir šaukia ją į kovą už pasilivuosimą. Bet ateina liga, pakerta mūsų kovotoją, sveikata, o sykiu su sveikatos silpnėjimu gęsta ir kovos dvasia. Vienok jis nenori pasiduoti ir iki pat grėbto lentai nepamiršta tos laudies, delei kurios jis tiek daug gero troško.

A. B.

(Bus daugiau.)

gas kelias — stoti i Literatūros Draugija, ir jos išleisti ir leidžiamų knygų mokslu, žengti į Naują Gadynę, kurioje daugiau darbininkų išnaudojimas nebeviešpataus.

Žinau kelis draugus ir drauges, kurie skaito mūsų laikraščius, tačiau nepriguli prie kalbamoms draugijos. Bijo reakcijos? — Būtų tuščias sau išsivaizdinimas nebūto dalyko, nes ta draugija yra apšvietos įstaiga... O kaipio tokia, reakcijos liečiama negali būti, tai ir baimei vietos nėra. Kiekvieno nario yra prievolė per šį agitacijos mėnesį gauti nors po vieną narį į savo kuopą.

Knygomis pagaminti mes turime protinių spējų; mes turime brangų draugą V. Taurą ir kitus, kurie per dienas ir išvakarių rašo-verčia iš kitų kalbų mums knygas, neatsižvelgdami ant savo sveikatos.

Kam teko nors kiek protu padirbėti, tas gerai supranta, kad protinis darbas esti sunkus. Jau nevenias iš mūsų rašėjų savo sveikatą paaukavo ant mokslo raštų aukuro, o kiti pirm laiko atgulė po žalia vėlėna, kaip Julius Janonis, B. Vargšas, E. Steponaitis ir kiti...

S. J. Baltūnas.

A.L.D.L.D. NARIAI, VISI Į DARBĄ!

WATERBURY, CONN. — Kuopoj narių yra 70. Kiekvienas gaukite mažiausiai po vieną naują narį. Turėsite tuomet 140 narių. Kiekvienas narys gaukite mažiausiai po vieną "Laisvę" skaitytoją, o tas labai lengva. Prieš pat darbininkų pasakykite, kad "Laisvė" šį mėnesį tik \$5 metams. Paaiškinkite, kad "Laisvė" išleidi ir palaiko vien tik darbininkai ir kad "Laisvė" tarnauja vien tik darbininkams. Visi atsimenate, kada ne tik kapitalistai ir jų laikraščiai, bet ir social. smalaviriai, jų kalbėtojai, jų laikraščiai šaukė rėkė, kad bolševikų-darbininkų valdžia Rusijoje už savaitės kitos, už mėnesio grįs. O darbininkų laikraštis "Laisvė" sakė, jog darbininkų valdžia Rusijoje gyvena ir gyvena. Tai kas sakė teisybę? Mūsų dienraštis "Laisvė". Už tai ji sako teisybę darbininkams, kad "Laisvė" darbininkų savastis. Tai yra lietuvių darbininkų didžioji kanuolė, iš kurios yra atmušamos visos priešų melagystės, ir iš kurios išsilaunama teisingi pranešimai. Taigi pasidaruokime del mūsų dienraščio "Laisvė". Kiekvienam šerinkinui yra praduota prenumeratų knygelė. Ar draugai darbuojate, ar daug gavote skaitytojų? Neuztenka šnekėjimų, pritarimo, reikia darbo.

ALDLD. 28 kp. susirinkimas atsi-bus 14 d. spalio, 10 val. ryte, 778 Bank St. Visi nariai ateikit ir atsi-veškite po naują narį.

Kiek man yra žinoma, tai ne visil ir ALDLD. 28 kp. nariai skaito mūsų draugijos organą "Laisvę". Draugai, dabar yra gera progą užsirašyti "Laisvę" ant metų už \$5, šiemet "Laisvė" adm. kiekvienam skaityto-jui davė dovany po puikią knygą "Atžalos", vertės \$2.50. Užrašykite šiemet "Laisvę" ant metų, o be abejo "L." kitais metais ir vėl apdovanos savo skaitytojus.

18 d. spalio, ALDLD. III Apskritys rengia didelės šiamo mieste pra-

A.L.D.L.D. MUSŲ TROSKI-MUS PATENKINA

Mes kiekvienas trokštame abelnos apšvietos, kad galėtumėm sunkų ir vargingą darbininkų gyvenimą suprasti ir kitiems, dar nesuįpratusiems broliams, išaiškinti to skurdą visas priežastis.

O Literatūros Draugija mums davė tą, ko mes trokštame — apšvietos. Ji mums atėityje žada daug daugiau duoti gerų moksliskų knygų, jeigu įinai dasigyvens mažiausiai 10 tukstančių narių.

Tas būtų galima atsiekti, pašventus daugiau energijos ir laiko tam prakliniam tikslui — kuodaugiau naujų narių gauti į draugiją. O tada visi mūsų priešai ne tik mums pavydėtu, bet ir verktų, kad mums ant kiekvieno žingsnio puikliai sekasi, o jiems visur baisiai nevyksta, nes jie buržuazijos reikalus gina.

Todėl kiekvienam darbininkui, nežiurint susipratimo ir išsilavinimo, yra tiesus ir teisin-

kalbas. Kalbėtojas geras, visiems gerai žinomas — A. Bimbo. Prakalbos atsi-bus svetainėj ant 43 Green St., 8 val. vakare. Visi garsinkite tas prakalbas. Visi "Laisvės" užrašinėtojai gerai prisirengkite ant ty prakalbų užrašinėti "Laisvę". Manome, kad ir kalbėtojas pagelbės. Žilvitis.

Didžiųjų poetų tvariniai dar tebėra žmonių neskaityti, nes tik didi poetai tegali juos įskaityti. H. D. Thoreau.

NEW YORK HAMBURG

UNITED AMERICAN LINES (HARRIMAN LINE) JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE Tiesiausia Kelionė LIETUVON

Laivai išplaukia kiekvieną savaitę nuo doko 86 North River, New York. Garlaiviniai: "Resolute", "Reliance", "Albert Ballin" ir "Deutschland" veža 1, II ir III kelių keliauninkus, "Cleveland", "Hansa" "Thuringia" ir "Westphalia" su atskromis kajutomis ir III kles. Smagi kelionė ir mandagus patarnavimas. Laivas MOUNT CLAY Išplauks Spalio 11 d. UNITED AMERICAN LINES 39 Broadway, New York arba pas vietos agentus Tel. Lafayette 3415.

DR. C. K. CHERRY (CHERRY) Perkėlė savo ofisą į naują vietą 4454 So. WESTERN AVE. (kamp. 45 St.) CHICAGO, ILL. Valandos: nuo 3 po pietų iki 9 vakare; Subatomis nuo 9 ryto iki 9 vak.; Nedėliomis nuo 10 iki 12 val.

SEVEROS GYDUOLĖS UŽLAIKO ŠEIMYNOS SVEIKATĄ.

Astrus Skausmų ir reumatisko uždegimo galima pasekmingai išgydyti su SEVERA'S GOTHARDOL

Iškikas linimentas Geras vaistas dėl susimusimo, išskumio, finimo, raumenų šlyvumo skausmų sfrėnosė ir šontuose.

KAINA 30 IR 60 CENTAI. Klebskite pas apiekroitus.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Anksčiau ar Vėliau Jūs Jieškosite Šių Knygų

NUSIPIRKITE JAS DABAR, KADA DAR IR DOVANŲ GAUNATE. D-ro Robinsono knygos parodys jums visas moterų ir vyrų lyties gyvenimo slaptības KNYGŲ VARDAI:

PATARIMAI MOTERIMS APIE LYTIES DALYKUS ir PATARIMAI VYRAMS APIE LYTIES DALYKUS

KNYGOS SU PAVEIKSLAIS IR APDAR. Kaina po \$2.00, už abi \$4.00. Pinigus siųskite šiuo adresu: J. BARKUS, Box 129, Gen. P. O., New York, N. Y.

Dovanos. Kuris šį mėnesį pirks tas knygas, gaus dovanų knygomis. Perkant vieną knygą, pridėsim įvairių knygėlių (vieną arba keles), vertės nuo 20 iki 50c.; o perkant abi knygas, pridėsim knygėlių, vertės nuo 40 iki 65c. (Knygeles pridėdame mūsų parinkimu.)

NAUJA LIETUVISKA VALGYKLA LORIMER RESTAURANT

417 LORIMER ST. Brooklyn, N. Y. "Laisvės" Name

Gaminame lietuviškus ir amerikoniškus valgius. Geras maistas ir mandagus patarnavimas. Kviečiame visus atsilankyti. A. VELICKA ir J. SUTKUS Savininkai.

BE GERŲ DANTŲ

Jūs negalite sukratyti gerą maisto. Sveikatos gerumas priklauso nuo jūsų dantų.

Dr. Jacob Hollander ir Dr. Henry Braunstein DANTŲ SPECIALISTAI

576 Grand St., Brooklyn Įėjimas iš Lorimer St.

Specialistai dantų taisymo ir naujų sudėjimo. Darbas garantuotas. Išėgzaminavimas veitui. Žemiausios kainos ir lengvi išmokėjimai.

B. A. ZINIS REALTY CO. and BUILDERS

Turiu 14 metų praktikos pardavime nuosavybių, nes esu pardavęs už kelis milijonus vertės. Gabiausias lietuvių agentas Brooklyn, esu išlaikęs 3 egzamenus. Per moksia, gabumą įgijau turč.

Kas pas mus ateina, gausa tai, ko nori: pirkti budavoti arba paskolinti. Visus aprašymus teisingai. Turim ant pardavimo keturiuose ofisuose apie 5 tukstančius namų: Brooklyn, Bushwick Section, Greenpoint, Maspeth, Flatbush, Canarsie, Arlington Section, Cypress Hill, East New York, Hill, Ozon Park, Jamaica, Woodhaven, Richmond, ca., Hales, Queens ir Floral Park.

Taipgi turime ant pardavimo visokių farmų. Parduodam namus su mažu įnešimu, mokant \$200.00. Randavoje namus, krantuves, dirbtuves, kambarius ir t.t.

B. A. ZINIS REALTY CO. and BUILDERS

OFISAI: 420 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. Telephone Stagg 3929 499 Grand St., Cor. Union Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. Stagg 3409 20 Oceanview Ave., Jamaica, L. I., Telephone Jamaica 3137-W 486 Fulton St., Cor. 168 St., Jamaica, L. I., Tel. 7394 Jamaica 120-05 Liberty Ave. (120th St.), Richmond Hill, L. I.

PIRKITE TIK PAS TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI 'LAISVĖ'

AUKSINIS KONKURSAUS

"Laisvės" Skaitytojai ir Platintojai Temykite!

Kas iš "Laisvės" skaitytojų arba platintojų per šį spalio (October) mėnesį gaus daugiausia "Laisvė" naujų skaitytojų, tas gaus dovanų

\$10 AUKSU

Antras, gavęs daugiausia skaitytojų gaus fontaninę plunksną su ingreviruota savo pavarde.

Trečias, gavęs daugiausia skaitytojų, gaus LALIO ŽODYNĄ, VERTĖS \$10.00.

"Laisvės" kaina per šį mėnesį, iki 1 dienai Lapkričio (November)

TIK 5 DOL. METAM

Vardai visų tų, kurie dalyvaus auksiniame konkurse gavimui "Laisvė" naujų skaitytojų, bus skelbiami "Laisvėje".

Į DARBĄ VISI "LAISVĖS" SKAITYTOJAI IR RĖMEJAI!

LAISVĖ

46 TEN EYCK STREET BROOKLYN, N. Y.

VIENUOLIKOS MĖNESIŲ POILSIO

ai jau sukasi agitacijos uo. Pusėtina dalis darbų atlikta, kol šias namintys pasiekė jūmėgius ALDLD narių!

gitacijos mėnuo — tai u rūgiąjūtė. Čia mes centruojame visas sėgas, visą energiją, kuriams metams mūsų organizacijai pripildinti.

raugai nariai, ar mes naudosisme savo energiją nuose peritų acijos mėnesio per laiką mėnesių sukrovėme? Ar tinkamais nildysime mūsų organizacijos aruodus, surinksimis?

for's aš nelabai priitariu iordiniam darbu, bet kad žiama taip jau nusistatė, tai visi privalome stėti, nepaisant, ar kam pasaka, ar nepatinka. Mūsų ratimu ir patyrimais išaus butų, kad kasdien mūsų organizacijos nariai atgūsi darbuotis del organizacijos labo, kasdien našs prirašinėti. Pavyzdžiui, eitis metais prikabinamų prirašiau keturiolika rų narių. Šiais metais ir netoli to skaitliaus, ir esu ras, kad tą skaitlį paskius. Tai tiek del manęs. Dabar, kada visi apskriti ir kuopos rengia prakalbas, tai narių gavimui yra ai puiki progą, tik reikia sidarbuoti. Būtų gerai, d C. Kom. paskirty dovanai tu kuopai, kuri agituos mėnesiu pasidarys džiausia, tam nariui, kuris r tą laiką daugiausia narių prirašys ir tam kalbėtoji, kuris daugiausia del ALDLD. prakalbų pasakys ir ujų kuopų sutvers.

Dovanos turi būt tokios, gane turi filpti vardus, ap kuopos, taip nario ir lbėtojo, kol jam priklausys užsitarnavimas. Atsi-domas naujam, paskutiniam s) vardas užima vietą ujojo (?—Red.). Tokiu būdu pasidarys vienuolika veikimo mėnesių tik vienas mėnuo poilsio (—Red.). Taip ir turėtų būti.

J. S. M.

Mūsų gyvenimas be meilės ir tiek vertas, kiek perime intos anglis ir pelenai.

H. D. Thoreau.

Draugams ir Draugėms

(A.L.D.L.D. Nariams). Spalio mėnuo čia ir vėliai, Nariai A. L. D. L. Draugijos! Dirbę metus pamažėliai, Subruskim dirbt sparčiau del jos!

Išbudinę jausmus - valią, Stokim, kaip mūras - drąsus, liوسي, Už Draugijos didžią galią, Iš vieno draugės ir draugai visi!

Šalin gi tas paniuręs miegas, Apsileidimas nors mažiausias! Bendram darbui jungkim jėgas, Gi vains iš to bus gražiausias.

Dirbant paseks mumis masės; Skaičiumi tapsime milžinai. Vyrai, moters Darbo klasės - Mokslas laimėn vadaš amžinai...

Skelbdami Draugijos varda, Apšvieta, skleisime plačiai; Lai dreba prieš švietimo karda Tamsybės, prietarai, tranai!

Jordus Aris.

Darbininkų Judėjimas ir Spauda

Nuo amžių žmones valdė ta klasė, kuri buvo pasigrobusi turtus. Tačiau tas valdymas visuomet buvo pridengtas tai dievo daleidimu, tai demokratija, tai kitu kuom, kad darbo žmonės nesuprastų, jogei juos valdo jųjų engėjai-lupikai.

Šiam turtų susikuoipimo, kapitalizmo viešpatavimo laike, spauda yra žymiausias faktorius paslėpimui kapitalistų priešpaudos ant darbininkų klasės. Proletariai apskritai be didelio galvosūkio dasiprotėjo, kad ponai gyvena iš jųjų darbo vaisių ir tai suprastadi jieško išėjties iš tos painiavos, kur ponai turi pasiglenžę jųjų darbu sutvertus turtus.

Šitam pasisukime buržuazija atsidiuria pavojingam stovyj ir jinau užbėga darbo niūiom už akių su savo spauda, papirkimais, apgavystėmis ir kitais buržuazijai žinomais budais.

Vienok spauda - laikraščiai, žurnalai, knygos, kurių užversta visi kampai, yra svarbiausias įrankis užvaldomų žmonių protu. Jie su savo spauda labai mikiškai moka prieiti prie minčių. Buržuaziniai laikraščiai nesigaili liberalinių frazių nuskundime nelaimingų atsitikimų su darbininkais. Jųjų spauda niekad neišeis tiesiog prieš streiką, visuomet gins "publiką", kad ve darbininkai su fabrikantais pešasi, tai "publika" nuo to kenčia.

O jie gerai supranta, kas po to publika slepiasi, atėmus darbininkų klasę. Taip pat nesigaili pabarti vieną kitą valdininką, net apkalinti juos už sunkias gyvenimo sąlygas. Ir taip, kur neisi, kur koją nekelisi, visur kaip voro tinklu nuties-ta geltonoji spauda, kuri kala į galvas miniom, kad kapitalizmas geriausia visuomenės valdymo forma ir jinau amžina.

Šale šitos atvirai kapitalistinės spaudos, yra vieną kita geltonųjų socialistų gazueta, arba reakcinių unijų redaguojami laikraščiai, A.D.F. žurnalai, kurie tiek reiškia klasių kovoje, kaip šikšposparnio buvimas paukščių karalystėj.

Paskutiniuju laiku, ypač nuo pernai metų, darbininkų judėjimas sparčiai stiprėja. Vis žengia į naujas plėtojimosi sferas. F. D.P. devyneriais ryšiais riša revoliucinę dalį darbininkijos su masėmis. Tačiau mūsų revoliucinė spauda visai silpna. Vienas kitas angly kalba leidžiamas savaitraštis, pora žurnalų, tai ir viskas. Čia pirmoje eilėje reikia įtempti energiją auginimui mūsų laikraščių. Visos kalbos yra bergždžios apie pasiluosavimą iš kapitalizmo, kol minios nepasiliuosuos nuo buržuazinio protavimo, jųjų spaudos įtakos. Tada revoliuciniai darbininkai gerai supranta ir jie pasinėre darban steigimui angly kalba dienraščio "Daily Worker".

Kad dienraštis bus, tai liudija toji energija ir tos sumos pinigų, ką čia į paskirtas vietas. Tačiau mūsų užduotis, draugai, nepasibaigia su pakankama pinigų suma del "Daily Workerio". Mes šerų parduosim ir aukų gausim, bet reikia jįjį pastatyti ant tvirtų kojų, o tai galima padaryti gaunant skaitytųjų. Antra didžioji rūpestis prieš mus stovi, tai kad "Daily Worker" galėtų kalbėti į milijonus darbininkų. Gi tatai galima padaryti pasidarant aktyviais agentais. Reikia net organizuoti komitetus platinimui laikraščių ir literatūros abehai. Reikia iš visos krutinės padirbėti, kad mūsų spauda kasdien galėtų kalbėti į milijonus darbininkų, kad kasdien neštų miniom teisingas žinias ir atmuštų kapitalistinės spaudos skleidžiamus melus apie darbininkų judėjimą. Nuo praėjusių metų darbininkų judėjimas paauogo visa galva, sykiu ir mūsų spauda paaugo, ir septintą dieną lapkričio garsiai pasveikinsim su pirmu numeriu "Daily Workerio" Rusijos darbininkus ir biednuosius valstiečius sesių metų sukaktuvėse nuo įsikūrimo Sovietų valdžios. Mes linksmai galėsime prabilti į darbininkų brolijos šeimyna, kad nukalėm naują ginklą kovai su kapitalistų klesa.

Mūsų Literatūros Draugija yra dalis kovojančio proletariato ir plačios narių eilės turi paliauti tinginiauti. Ta apatiija, tas markatnumas, kuris daugelyje vietų pasireiskia, reikia vyti iš mus tarpo. ALDLD. yra veikli ir lanksti organizacija. Jinau vienija darbininkus leidimui naudingos literatūros, bet draugijos narių darbas neužsibaigia su užsimokėjimu \$1.50 į metus ir gavimu kelių dolerių vertės gerų knygų. Mes draugai, turimė susimaišyti su miniomis ir nešti į jųjų tarpą klestinės sąmonės žiburį. Mes suieinam su katalikais, tautininkais ir bepartysiais darbininkais. Mūs vyriausias uždavinys - skleisti literatūrą jųjų tarpe, užrašinėti laikraščius, traukti juos prie susipratimo į ALDLD. į ADP.LS. ir LMPS. eiles. Užrašymas vieno laikraščio, par-davimas knygos, gavimas naujo nario į bile kurią mūsų organizaciją reiškia stiprinimą mūsų eilių, mūsų spaudos ir silpninimą buržuazinės spaudos. O tai yra žingsnis pirmyn prie išsiluosavimo.

Todel, draugai, pasidarbuokim del savęs, del savo spaudos, nes spauda yra ta spēka, su kurios pagalba mes tik galim apšviesti ir suorganizuoti vergų paaulį nuvertimui kapitalistinės sistemos.

M. A. Akelaizis

Kontrakto Nepaliečiamybė Musų Pramonėj

Angliakasių Unijos viršininkai visuomet skelbia kontrakto šventumą ir prisispyrę skiepija darbininkams, kad nieku būdū negalima nė per pėdą peržengti su kompanijomis padarytų sutarčių. Dar daugiau, jie ne tik skelbia kontrakto šventumą, bet ir geležine ranka vykina gyvenimantatai. Jie taip ištikimai "stikina" už kontrakta, kad geriau pasiryžę sudaužyti visą uniją, negu atsisakyti nors vienos kontrakto raidės.

Įrodymų nestoka, mes atsimename, kaip biauriai anais metais mūsų unijos prezidentas Lewis'as sudraskė Kansas valstijos distriktą, kuomet to distrikto darbininkai išėjo į streiką prieš industrinį teisma. Mat, kontrakte buvo pasakyta, kad mainieriai negali streikuoti, nors čia ir dangus ant jų galvos kristų, kol dviejų metų kontraktas nepasibaigis. Todel, nežiurint to, kad valdžia, įsteigdama industrinį teisma, faktinai atėmė visas darbininkams teises, mainieriai "neturėjo" teisės pakelti savo balsą. Ir kuomet jie tą balsą pakėlė, tai atėjo unijos prezidentas ir suspėndų jų distriktą.

Antrą tokią pat atsitikimą turėjome šmet Kanadoje. Dist. 26 nariai pareikalavo nuo Kanados valdžios ištraukti ginkluotus kazokus iš Nova Scotia, kurie žveriskai terorizuoja plieno darbininkus. Kadangi valdžia atsisakė išpildyti mainierių reikalavimą, tai pastarieji nusprendė paduoti ranką plieno darbinink. ir paskelbė streiką. Angl. Unijos prezidentas tuojaus apšaukė streiką nelegaliu, nes, girdi, nesilaikoma kontrakto. Dist. No. 26 tapo perorganizuo-tas.

Tų dviejų pavyzdžių užtenka, kad pamačius, kaip šventabylvai mūsų viršininkai laikosi kontrakto. Tikrenybėje, ant kontrakto aukuro jie visuomet pasiren-gę paaukoti visą darbininkų judėjimą. Iš to, kas viršui pasakytą, ne vienas gal darys išvada, jog ir kasyklų savininkai taip pat šventai laikosi sutarties. Bet taip nėra. Savininkai laikosi sutarties tik tai tuose atsitikimuose, kada jiems iš to buna naudos. Jie nesidrovi sutartį sulaužyti, kada mato sau didesnius pelnus ir didesnį savo vergų išnaudojimą. Jau nekalbant apie kasdieninius atsitikimus, kuriuose baronai nepaiso padarytos sutarties, mes atsimename, kaip pernai pavasaryj jie sulaužė sutartį, kuomet atsisakė vest derybas su mainierių unija. Juk sutartyje buvo aiškiai pažymėta, kad tokiose derybose savininkai turi dalyvauti. Visi tuomet pripažino, kad savininkai atvirai sulaužė kontrakta. Net ir valdžia paskelbė, kad savininkai kalti už nesitarimą. Bet ar baronai kreipė domę į tai? Kontrakta jie nepasirū-

gū ir tiktai juokėsi iš tų, kurie barė juos už nesilaikymą jo. Jie nesibijoję viešai paskelbti, kad jie nieko neduoda už kontrakta, kuomet mato sau naudos jojo sulaužyme. Arba paimkime darbdavių atsinešimą linkū naujojo kontrakto. Dar rašalas nuo popieros nenudžiuvo, kaip jie ant kiekvieno žingsnio tą sutartį laužo. Juk naujojo sutartyj aiškiausiai pasakytą, kad visoj kietosios anglies pramonėj turi būti įvesta aštuonių valandų darbo diena. Bet ar baronai laikosi to punkto? Taip pat, argi visiems darbininkams jie moka algas pagal naująją algų skalę?

Ne. Jie spjauna ant tų sutarties punktų ir elgiasi taip, kaip jų kišeniams sveikiau. Juk kaip tik delei to šioms dienomis apie 20,000 Serantono apielinkės mainierių buvo priversti streikuoti. Ir nežiurint to, kad savininkai atvirai sulaužė sutartį, vis tiek kaltė verčiama ant darbininkų. Savininkai pareiškė, kad darbininkai turi sugrįžt į darbą sezonis sąlygomis ir tiktai tuomet jie su jais kalbėsisi. Tai tiek teisybės tėra pas anglies baronus ir tiktai tiek jie tepaiso kontrakty.

Neigi kasyklų savininkų susivienijimas pasmerkia tas kompanijas, kurios laužo sutartį. Nieko panašaus. Tasai susivienijimas savo nariams pasako: "Lupkite angliakasiams kailį tiek, kiek tik pastarieji duodasi ir tokiomis priemonėmis, kurios yra jums prieinamausios. Su kontraktu nesirūpinkite!"

Tuo tarpu mūsų vada neriasi iš kailio, kuomet unijos nariai, nebekaldami darbo sąlygų, kartais numoja ranka ant sutarties ir išėina į streiką. Jie pagatavi šaukšte vandens prigirdyti kiekvieną, kuris drįsta išreikt abejonės apie kontrakto šventumą.

Šiuose dviejuose palyginimuose yra labai daug sveiko maisto mainierių protui. Mes patys mušame sau į galvą, kuomet kontrakto šventumą pastatome augščiau savo ir visos darbininkų klasės reikalų, o tuo tarpu tiktai jukbus daro iš jo mūsų priešai.

Senas Mainierys.

PUIKIAI PAVYKĖS PIRMAS VAIDINIMAS

Binghamton, N. Y. - 6 d. spalio, lietuvių svietainėje, tapo suvaidintas pirmas šiame sezone 2 veiksmų scenos veikalas "Nastutis". Vakara surengė vietinė LMPS kuopa, o vaidylos buvo atvykę iš Rochesterio, N. Y. Vakara galima rokuoti pilnai pavyksiu, nes kaip vaidinimas, taip ir dainos išėjo gana puikiai. Dainos buvo sudainuotos ne tik veikale pažymėtos, bet imajityta-jėta ir daugiau tinkamų dainėlių, kurios dar labiau pajavirino patį vaidinimą. Be to, po vaidinimo pėdėle Saunoriūtė (vaidinusi Nastutės rolę) ir drg. Balzėria (vaidinę Petro rolę) puikiai sulauavo kelias dainas - so-lo ir duetas. Vaidinime dalyvavo: Arlaiz-

kas, Vaivadienė ir Saunoriūtė; dainas pianu akompanavo Fidas, taipgi rochesterietis. Po vaidinimu buvo šokiai. Publikos buvo suėję beveik pilnutėlė svietainė. Programa, girdėt, visi užsiganėdine.

Savitarpinis Lavinimasis. ADP LS paragintas, darbininkų organizacijų bendro veikimo komitetas nutarė įkurti savitarpinio lavinimosi mokyklėlę, kurią bus studijuojama "Įzanga į Politinę Ekonomiją". Pirmas lavinimosi susirinkimas įvyks lietuvių salėje, nedėlios ryte, spalio 14 d., pradėdam lygiai 10:30 val. Visi norintieji lavintis kviečiami atsilankyti. Be to, bendro veikimo komitetas nutarė įkurti ir lietuvių gramatikos skyrių, jeigu atsiras norinčių mokintis. Norintieji lankyti pradinės rašybos ir gramatikos pamokas, užsiregistruokite pas organizacijų atstovus, jeinančius bendro veikimo komitetas.

Korespondentų Stoka. Kadaisė ALDLD kuopa buvo įslinkusi specialj korespondentų ir agentų "Vilniai". Pirmiaus korespondentas nors retkarčiais ką nors parašydavo, bet dabar jau ilgokas laikas nei braktš. Tą pat buvo padariusi ir LMPS kuopa - pradžioj metų išslinkusi korespondentė "Darbininkų Balsui". Toji parašė viso tik... viena korespondencija. Tai negerai. Kuopos turėtų nedirbančius paraginti, arba pakeisti kitais. Laikraščiai prašo knoadaugiasia įvairių darbininkų gyvenimo žinių. Mūsų pareiga tatai suteikti. Bet, savaimė aiškū, viena ypatia negi viską aprašys. Reikia talkos. ADP LS kuopos paskirtasis korespondentas pradžioj metų kreipėsi į draugus pagalbos rinkime žinių, ypač žinių iš dirbtuvių. Pagelba kai kurie buvo pažadėję, bet... pamiršo.

Kai kas sakosi parašytų, jei būtu daugiau prasiline rasyboj. O, čia kaip tik ir patarimas tokiems: mokinkitės, lankykite rašybos mokyklėlę! Be to, turėkite daugiau drąsos. Aš žinau ne vieną ir pusitaini gerai rašančių, bet, matomai, tas prisivertimas bent kiek padirbėti vis klūdo. Bandykite, rašykite!

Parama LMPS Leidžiamai Knygai. LMPS kuopa, turėdama kelias dešimtis dolerių izde, paskyrė \$10 sleidimui knygos "Amerikos Darbininkė". Progresistės parėmė svarbų darbą. Bet jos taip pat neturėtų praleisti neparėmusios kito svarbaus, gal dar svarbesnio už pirmąjį, darbo - įsteigimo angliško dienraščio, kuris Amerikos darbininkams taip labai reikalingas. Sekančiame kuopos susirinkime dienraščio klausimas turėtų būti dienotvarkj.

Pirmi Agitacijos Mėnesio Daviniai.

Agitacijos mėnesio darbas savo vaza varomas. Laikytame ALDLD kuopos susirinkime, 4 d. spalio, drg. Žilkievė pasirodė gavnsi kuopon naują narę. Žilkievė pradžia parodė. Gales mėnesio, jeigu padirbėsite (o mūsų visj pareija dirbti), kuopa narių skaitliumi gali pakilti jeigu ne dvigubai, tai bent pusiau.

"Laisvė" keletas naujų skaitytųjų iš mūsų miesto irgi pasijsta. O visgi tai rokuojame tik pradžia.

Svarbi Mokslinė Paskaita.

21 d. šio mėnesio daktaras A. Petrika iš Brooklyn skaitys paskaitą apie sveikata. Visi tėmykite į skleidžiamus platesnius skelbimus, nepamirškite laiko ir nepraleiskite progos neišgirdę paskaitos apie visiems svarbiusj dalyką - sveikata. Tokia paskaita bus naudinga kiekvienam. Es - Dže.

WEST FRANKFORT, ILL.

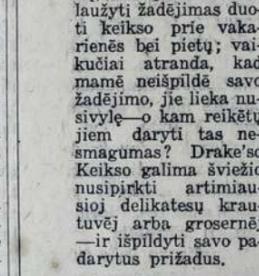
Apilink šita miestuką yra apie aštuonios angly kasyklos, bet nekaip darbai čia jose. Apie porą kasyklų dirba kas dieną, bet darbas labai sunku gauti. Nepatartina čia važiuoti darbo jieskoti. Čia yra lietuvių pusėtinai. Bet lig ir apsnudė, veik nieko svarbesnio neveikia, nors ir yra apšvietusiu draugų ir yra darbininkiskų organizacijų.

Draugai, jauoras pradėjo įtvėsti ir vakarai ilgesni darytis, tai dabar yra geras laikas sukruštiki svarbesnio veikti. Lengvji galima surengti aiškū, ten tokią pramogą, tik sukruštiki

W. Frankfort vaikiniai, apsi-saugokite merginos, kuri yra atvažiavusi iš kitur. Ji sakosi jauna ir nūduoda lėta, bet gūdrī, kaip lapė. Sakoma, kad jau vieną vaikina gražiai apvylo. Neturėjo gražių drabužių, bet sugalvojo, jog ir be pinigų galima gražiai apsiredyti. Suuodė, kad vienas vaikinas turi pinigų ir pradėjo su juo melintis ir ant galo sutarė apsisvesti. Vaikinas, matydamas reikalą, savo mylimą ir būsimą draugę aprėdė ir įdavė kiek pinigų. Mergina tuoj pertraukė meilės ryšius su juo ir pasakė, kad ji visai nemanu apsisvesti. Taipgi atsisakė pinigų sugražinti. Sakko, durnas mėto, o kitras renka. Apsisaugokite, kad ir jūs pinigų taip neiškištumėte, kaip tas vaikinas. Laumės Juosta.

"Aš neturėjau laiko šiandie kepti"

tas dalykas duoda rūpesčio daugeliui motinų, nes prisieina sulaužyti žadėjimas duoti keikso prie vakarienės bei pietų; vai-kučiai atranda, kad mamė neišpildė savo žadėjimo, jie lieka nusivylę - o kam reikėtų jiems daryti tas nesmagumas? Drake'so Keikso galima šviežio nusipirkti artimiausioj delikatesų krautuvej arba grosernej - ir išpildyti savo padarytus prizadus.

DRAKE'S CAKE Telephone: Greenpoint 2851.

J. LEVANDAUSKAS GRABORIUS

272 BERRY STREET BROOKLYN, N. Y. Telephone Main 9759.

LIETUVIS FOTOGRAFAS

IR MALIORIUS Nufotografuoja ir numalevoja visokius pavelsius įvairiomis spalvomis. Atnaujina senus ir kraujaus ir sudaro su amerikoniškais. Darbą atlieka gerai ir pigiai. Kreipkitės šiuo adresu: JONAS STOKES 172 Bridge St., C. Brooklyn, N. Y.

SIŪSKITE PINIGUS LIETUVON PER "LAISVĖS" PINIGŲ SIUNTIMO SKYRIŲ

Pinigų siuntimas į Lietuvą jau taip yra susitvarkęs, kad dabar, jeigu tik siuntėjas pridūda teisingą ir aiškų adresą, tai pinigai yra išmokami labai greitai ir be jokijų sutrukdyimų. "Laisvės" Pinigų Siuntimo Skyrius siunčia pinigus Lietuvon Litaiz ir Doleriais žė: miausiu dienos kursu. Reikalui esant visuomet kreipkitės šiuo adresu:

LAISVE 46 TEN EYCK ST., BROOKLYN, N. Y. Tel. Stagg 3878

ROYAL MAIL I IR 18 LIETUVOS

Ohio Orduna Orya Orduna Šitie garlaiviai yra nauji ir gausiai, pilnai užgūndina turistus užtal, kad jie yra dideli ir gaus. Mandagus patarmavimas su sais parankumais. Ufektiniai ir geras malietis duodamas per balta sprendimus virėjus - šeimynos, motery ir kai gauna specialj patarmavimą. Del platemųjų žinių kreipkitės vietinį agentą arba tiesiog į THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO 26 Broadway, New York, N. Y.

Detroito Kriaučius

Darau visokius rūbus visai naujaisj madą. Materijų ta-kan kau didelį sandėlį ("staka") lietuvių ir naminių. Kainos nūgūstos. Darbą ir priėjimą garantuojau. Darbinis keikso \$1.50 ir daugiau. Phone Hemlock 1960-J.

JUOZAS LUCKYS 2238 Caniff Ave. Hamtramck, Mich.

TELEPHONE: STAGG 884

A. Dobrovolskis ir A. Radzevicius

GRABORIAI-UNDERTAKAI

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI BALSAMUOJAM IR LAIDŲ NUMIRUSIOS ANT VISOKIŲ KAPINIŲ. 456 LORIMER STREET tarp Grand ir Maujer gatvių BROOKLYN, N. Y.

Tel. Stagg 9448 Tel. Stagg 1750

PETRAS MACYS Automobilių Mokykla

ANT GRAHAM AVENUE Kampas Grand St. BROOKLYN, N. Y.

Jeigu jus norite padaryti gerą reealj pragyvenimą, tai mokytis automobilių amato pamaš mus. Mes ju išmokinsime feru ant visokių automobilių trumpą laiką. Kam jums eiti pas svetimtaučius mokintis, kai jūs galite ateti pas lietuvių išsimokinti. Taipgi parsandom automobilius veselijoms, krikštynoms ir šilap pasivažinėjama.

VIETINĖS ŽINIOS

Iš kun. Remeikos Bažnyčios

Bažnyčia—Ligų Lidas. Bedievinai Neturj Proto. Darbininkai Privato Dirbti po 16 Valandų i Dieną. Reikalauti Daugiau Atlyginimo — Griekas.

Kaip Lietuvoj tamsūs žmonėlinai bučiuoja visokias stovylas, kurios esti apneštos ligų bakterijomis, taip pat ir Amerikoje. Šuskaičiau devynis žmones, kurie Kristui į kojas ir kelius bučiuavo. Iš tų devynių žmonių, tik vienas buvo protingesnis, kuris pirm bučiavimo, nosine nušluostė Kristui apseilitas kojas, o visi kiti to nepadarė.

Prie dievo mūkos prisartiino nesveikas žmogus, nušašusiomis lūpomis, pabučiuoja jį ir paliko savo ligos perus, o kitas žmogus, būdamas sveikas, savo lūpomis pasiėmė tuos limpančių ligų perus ir, po tūlo laiko apsergė, o kartais ir numiršta. Teko kelis sykius būti amerikony katalikų bažnyčioj, bet amerikoni katalikai, kaip apšviestė tauta, vengia tų bereikalinių bučiavimų. O lietuviai katalikai neturi to supratimo, kad bučiuoti tas stovylas, ant kurių milijonai bakterijų knibzdėte knibzdžia, yra pavojinga.

O gal jie tiki, kad šventoj vietoj ligų nėra. Jeigu taip mano ir tiki, kad dievas nuo jų apsaugoja, tai skaudžiai klvsta, taip manydami.

Vel tas pats padziuvėlis kunigas sakė "pamokslą". Jis pasakojo:

—Aną dieną einu gatve, ant kurios stovėjo cicilikų burys ir tarp savęs kalbėjo: "Mes pastatėme namus, svetaines, bažnyčias, pabudavojome tiltus, o kiti, nieko nedirbdami, naudojami mūsų trimsu".

—Jeigu cicilikai protą turėtu, tai taip nekaltėtu. Mes visi dirbame, kas tą tiltą, tuoj čia pat už bažnyčios, pastatė? — Inžinieriai! Sakau, kad ir milijonas darbininkų būtų buvę, vis viena jie nebūtų pastatę tą tiltą be mokytu žmonių.

Taip įegamasti, mes visi dirbame: vieni (darbininkai) sutvėria didžiausius turtus, o antri (dykduoniai) pasiglemžia sau, o vargšai nieko neturi. Vieni gyvena didžiausiam pertekliu, o antri visą savo amžių maudosi bnisiausiam skurde ir ašarose. Tai bāisi nelygybė, kuri viespataus patol, pakol proletarai nuo savo suvargusių sprandų visus parazituz nenu-trenks.

—Mes esame laimingi, kad dirbame, nes jei nedirbtumėme, tai mūsų kraujas kūne (jis pagal save sprendžia. — K. S.) pradėtu virti, kunkulioti, o tada pas mus atsirastų didelis patraukimas prie kūniškų griekų... Reiskia, jei nori, kad tavo kraujas būtų kaip vanduo, o protas, kaip akmuo — dirbk po 16 valandų i diena, o tada būsi "laimingas", nes tada tau nerūpės "kūniški griekai" ir sveikas protavimas.

Jis gerai supranta, kad ilgu valandų darbo diena nuvargina darbininko protą, jis tada nepajėgia protauti. Pagaliaus, ilgas valandas dirbdamas, neturi laiko šviestis, lavintis, skaityti ir protauti.

—Reikalauti be saiko (o kur darbininkai reikalavo be saiko? — K. S.) — griekas. Kaip anais laikais Saliamonas pasakė: "Dieve, neduok man per daug, nes aš tave užmiršiu, o jei duosi per mažai — vogsiu ir tavo vardą be reikalo (jis sakė "dermal") minėsiu".

Matomai, kunigas katalikus darbininkus mulkina apeidamas aplinkui, kad jie nesuprastų arba atbulai suprastų, ką jis sakė. Ar katalikai žmonės blogi? Ne. Yra gerų žmonių, širdingų, tik jų protus kunigija, religinė morfina, užnuodija, jie nepajėgia protauti ir suprasti skurdus gyvenimo priezstius.

Su laiku susipras ir jie; o kad jie greičiau susiprastų — mūsų privalumas jiems pagelbėti. Ši sykj jaunuliai dar blogesnį įspūdį padarė — visi išdūmė, pirm pamokslo, lauk; kunigas ant jų nebesibarė, tik ant senių, būk jie perretai einą į bažnyčią. Bažnyčioj prie kiekvieno "šventoj" po karbonką prikaltą. Kuršėny Studentas.

Del "Munšaino" Susisaudė ant Gatvės.

Vienas Žuvo, o Keli Likosi Sužeisti.

Seredos vakare, Williamsburge, įvyko susisaudymas tarp italų del "munšaino". Apie 8 valandą M. Monteletu, nuo 136 Meserole gatvės, ir J. Marcelli, nuo 231 Montrose gatvės, Brooklyne, stovėjo ant kampo Boerum ir Humboldt gatvių. Žmonės, kurie juos matė, policijai papasakėjo, jog juodu iš pradžių kalbėjo gana tykiai per kelias minutes, bet paskui pradėjo garsiau šaukti vienas ant kito, iki subėgo nemažai žmonių.

Tuojaus abu išsitraukė po revolverį ir pradėjo šaudyti. Vyrai, moterys ir vaikai, kurie buvo subėgę žiūrėti, leidosi bėgti į visas puses. Ir policija negalėjo surasti nei vieno žmogaus, kuris būtų tikrai paliudijęs kas toliau atsitiko. Policija atrado Monteletu negyva, o Marcelli buvo pusgyvis, be sąmonės.

Netoli nuo susisaudymo vietos sėdėjo prie namo, ant laiptų 15 metų vaikas John Mirable; kulka pataikė jam į dešinę koją; jis, nusiritęs nuo laiptų, pradėjo rėkti. Per patį šaudymą netoli ėjo John Behan. Kita kulka jam pataikė į kairę koją; taipgi ir jis parkrito ant šalvygatvio.

Manoma, kad tie du italai susisaudė del "munšaino". Policijai kaip tai sužinojus, kad vienas jų bėgį vos savaitės padėjo į banką \$700. Veikiausiai jie abu buvo "munšainieriai" ir pavydėjo vienas kitam bizny.

Mergina Laimėjo \$10,000 nuo Vaikino.

Panelė M. Slagel buvo patraukus Brooklyno augščiausias teisman savo buvusį mylimą J. R. Dewar ant \$200,000 už su-laužymą prizadų apsvesti. Priesaikintų teisėju teisma padarė nuosprendį, kad vaikinai jai atlygintų \$10,000, kaip ir už padarymą nuostolių.

Pavogė Deimantų Vertės \$50,000.

Seredos ryte penki plėšikai išmušė auksinių daiktų krautuvės langą, ant 9 Columbus Ave., New Yorke, ir pasigriebė deimantų, vertė \$50,000, pabėgo automobiliu. Daugelis žmonių matė, kaip jie užpuolė krautuvę. Krautuvės darbininkai šovė į plėšikus, kuomet pastarieji bėgo, bet nepataikė.

Rockefelleris Duoda \$1,000.-000 Zooloijos Draugijai.

Jauniklis John D. Rockefelleris paskelbė, jog jis duoda \$1,000,000 del New Yorke Zoologijos Draugijos. Pusę sumos tuojaus priduos, o kitą pusę duos tuomet, kuomet draugija sukels iš pašalies dar milioną dolerių, kaip dovanų del draugijos reikalų.

AR NORI VALGYT GERĄ DUONĄ?

Jeigu taip, tai imk duoną iš GARSO KEPTUVĖS (SENTAUSIA ISTAIGA) Kapa geriausią duoną iš česty rūginių miltų. Turėdami koki nors užsakymą ir norėdami valgyti gerą skania, puikiai padaryta duona, tai visados kreipkitės į mus. Duoną siunčiam ir kitus miestus. Savininkai W. Masulevičius ir A. Shrupski 209 BEDFORD AVENUE BROOKLYN, N. Y. Tel. Greenpoint 2876.

VIETINIAI PRANEŠIMAI

BROOKLYN. — Aido choras rengia draugišką vakarėlį, kuris įvyks subatoj, 13 d. spalio (October), 1923, "Laisvės" svetainėj. Bus gera programa, kurią išpildys patsi Aido choras, bus dueti, kvartetu, dalyvaus drg. Atkočiūtė šokikė. Bus šokiai ir įvairūs žaidimai. Kviečiame visus atsilankyti. Pradžią 6:30 val. vakare. Komisija. (243—244)

MASPETH, N. Y.—ALDLD. 138 kuopos susirinkimas įvyks pėtnyčioj, 12 d. spalio, š. m., no No. 24 Hamilton Pl., 8 val. vakare. Taigi visi nariai atsilankykite nes turime gana daug svarbių reikalų apkalbėti. Sekr. I. J. Bartkus.

KETURIOS AUKSINĖS DOVANOS Subatoj, spalio 13 d. atsiubus Lyros choro vakarėlis, Clinton Park svetainėj (Maspeth). Programa bus išpildyta įvairiais kavalkais: dainomis, muzika ir kitokiais pamarginimais. Šokėjams, kurie geriausiai pašoks, skiriamos keturios auksinės dovanos. Neprelaikiakite šios progos! Rengejai. (244—245)

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

NEWARK, N. J.—ALDLD. 5 kuopengia prakalbas, kurios įvyks nedėlioje, 14 d. spalio (October), 1923, po No. 103 Jackson St. Pradžią 2 val. po pietų. Kalbės geri katalikai, todėl visi atsilankykite, įkirsite svarbių dalykų. Kviečia Komitetas.

LOWELL, MASS.—Pulkas šokių vakaras. Rengia L.M.P.S. 61 kuopa, įvyks subatoj, 20 spalio (Oct.). Portugalų svetainėj, kampa Charles ir Chapel St. Kviečiame visus atsilankyti, nes bus puikiausis pasilinksnimas. Rengejos.

EASTON, PA.—Pranešimas L.P.D. Laisvės nariams. Nedėlioje, 14 spalio (Oct.), įvyks augščiausias draugiškas susirinkimas, Easton Baking Co. svetainėj. Pradžią 2 val. po pietų. Visi nariai būtinai turi dalyvauti, nes kurie nebūs susirinkime, tai turės užsimokėti baudmės 25c. Tame susirinkime bus paskutinis tarimas kaslink likvidavimo L.P.D. Laisvės, o jos vieton įkuriam A.P.L. A. kuopos. Taigi visi susirinkite, kad paskui nereikėtų rugoti už praveistus tarimus. Sekr. A. Vyturis.

PĄJESKOJIMAI

Pajieskau Jono ir Kazimiero Gričių, taipgi Tamošiaus Kulėšaus. Visi Daunorių kaimo, Vabalninku parapijos, Kauno rėdybos. Turiu svarbių reikalų, už tai meldžiu atsišaukti ar žinanti maionėkite pranešti. A. Grubinskas 5 Kelly St., Gardner, Mass. (244—245)

PARDAVIMAI

NEPRALEISKITE PROGOS Parsiduoda daug naujų namų. MASPETH. 1—2 ir 4 seimynų namai: mūriniai, cementiniai ir mediniai su naujaisiais įtaisymais ir garadžiais del 2 automobilų. Taksu nerelkia mokėti per 7—9 metus. Pigiomis kainomis del darbininkų žmonių nuo 7,000 iki \$15,000; įnešti reikia \$1,000 iki \$7,000.

RIDGEWOODE — 2—6 seimynų: mūriniai ir mediniai, su moderniais įtaisymais, nebrangi, nuo \$9,000 ir augščiau ir mažu įnešimu.

* BUSHWICK — 2—4—6—8 seimynų, nauji, mūriniai ir mediniai su moderniais įtaisymais nuo \$8,000 iki \$20,000 ir mažu įnešimu.

JAMAICA. — 2—4—6—8 seimynų: mūriniai, cementiniai ir mediniai, su naujaisiais įtaisymais. Kaina \$8,000 iki \$15,000 ir mažu įnešimu. Taipgi turime visuose miestuose, daug: Brooklyne, East New Yorke, Richmond Hill ir kituose apieilėkėse naujų, gerų namų, prienamomis kainomis. Turime ant pardavimio: grosernių, bučėrnių, salūnų už labai nu-pigintas kainas.

Norintieji pirkti namų bei koki nors bizni, visada kreipkitės pas mus, nes pilnai busite užganėdinti su leisingu patarnavimu.

REAL ESTATE J. W. Thomson, P. Petrauskas 413 Lorimer St., Brooklyn, N. Y. (242—245)

Parsiduoda valgykla (restoranas), biznis išdirbtas ir geroj vietoj. Atsišaukite greitai, nes gera progą pirkti.

K. Galiumas 145 Thames St., Brooklyn, N. Y. (243—248)

Parsiduoda grosernė ir delikatesėny storas. Vieta apgyventa lietuviais ir kitom tautom. Greitam pirkimui pigiai parduosiu. Priežastis parlavimo, savininkas išvažuoja Lietuvon. 4 Hope St., Brooklyn, N. Y. (243—245)

DEVYNI PABUDAVOTA, O TIK DU JAU BERA.

Maspeth — nauji mūriniai dviejų seimynų namai, paluosuoti nuo tak-su mokėjimo, ant Bittman St., prie Grand St. Corona, Flushing Ave. ir Grand St. karai daveja prie pat Bittman St. Lutheran Cemetery karas 13 Long Island City taipgi priveža prie Grand St., netoli nuo Bittman St. Kaina \$6,000; pirmas mortgadžius Title Guarantee and Trust Komp. Suvesta miesto "sewer pipes". Namai su naujaisiais įtaisymais, šy-mas, elektra, parket grindys, garadžiai del dviejų automobilų. Galima matyt kiekvieną dieną. FRANKTONE BUILDING CO., Inc. Anthony Michael, Pres. 8 Proctor St., Middle Village, L. I. Telephone Lafayette 1729 arba ten, kur namai parsiduoda. (239—245)

Parsiduoda kėndžių storas labai pigiai, kaina \$350. Taipgi parsiduoda ir veik naujas formišius ir labai puikus gramofonas. 672 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y. Telephone Greenpoint 6287 (242—244)

PARSIDUODA trijų seimynų mūrinis namas netoli nuo Williamsburg tilto, visi naujaisios mados įtaisymai. 674 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y. (244—249)

PARSIDUODA. Ateik šiandien pas mus pamatyti šių bargėnų. Jeigu lauksi ilgiau, tai kiti nupirks šitas properties.

RIDGEWOODE parsiduoda kampin-is namas, storas, dviejų seimynom po 6 kambarius, vienam karui gara-džius, gera vieta. Randos ant mėnesio \$165.00; kaina \$13,250.00; įnešti \$4,000.

2 seimynų mūrinis namas, šiluma ir visi įtaisymai. Kaina \$13,000.00; įnešti \$3,500. Yra driveway.

EAST NEW YORKE.—2 seimlyn medinis namas, 9 kambariai, šiluma, maulynė, dailioj vietoj. Kaina \$5,900; įnešti \$1,500.

2 seimynų mūrinis namas, šviesus kambariai, elektra, maulynės, gatvė išieta. Kaina \$8,850; įnešti \$2,500.

MASPETH — 3seimynų mūrinis namas lotas 25x100; kaina \$8,300; įnešti reikia \$3,000.

WHELIAMSBURGE — 4 seimynų ir storas mūrinis; kaina \$9,750; įnešti \$2,500.

3 seimynų mūrinis; kaina \$6,500; įnešti \$2,000.

GREENPOINTE — storas, 6 seimynų, kampa, medinis, atneša mėnesiai \$156.00; kaina \$12,300; įnešti \$3,000.

Saluno papraptis su visais įtaisymais, mūrinis, "waiting room", užpakaly stalai del valgyklos, 11 kambarių viršų; žemė 140x116 pėdų; 2 garadžiai, elektra; kaina \$25,000; i-nešti \$8,000.

RICHMOND HILL — 2 seimynų, 11 kambarių, parket grindys, šiluma atskira, naujas, visi įtaisymai ir driveway; kaina \$11,800; įnešt \$2,500.

2 seimynų, 11 kambarių, furnace šiluma, naujas; kaina \$10,250; įnešti \$2,000.

KULIS REALTY CO. 10340—11818 St., 468 Grand St. Richmond Hill, Brooklyn, N. Y. Tel. Stagg 7689

PASIRANDAVOJA 1 arba 2 kambariai. Yra visi įtaisymai. Atsišaukti "Laisvės" ofisą. (242—247)

PASIRANDAVOJA kambarys del vienos ar dviejų merginų. Atsišaukit po No. 42 Montrose Ave., vienais trepais, Brooklyn, N. Y. (244—246)

REIKALINGA

REIKALINGA moteris pridaboj-mui 1 kūdikio. Atsišaukit tuojau. V. Griškas 25 Scholes St., Brooklyn, N. Y. (242—247)

Tel. Greenpoint 5812.

DR. A. PETRIKA

LIETUVIS DENTISTAS 229 Bedford Ave., Kamp. No. 4-th St. BROOKLYN, N. Y. Valandos: Nuo 10 val. ryto iki 12 val. Nuo 2 po piet iki 8 val. vak.

Lietuviška Barzdaskutykla VENUS BARBER SHOP

463 LORIMER STREET prie pat Grand St., Brooklyn. Kviečiame visus atsilankyti, o būsite pilnai užganėdinti.

LIETUVIŠKA Čevėrykų Krautuvė

Rudeniui ateinant visiems reikalingi rudeniai apavalai. Taigi, mes esame pasirengę patikti rudenio sezoną su geriausių šios šalies išdirbysčių čevėrykais naujaisios mados. Taipgi laikome visiems žinomus lietuvių išdirbystės čevėrykus "OVER GLOBE", kurie yra ypatingo drutumo ir pritaikinti prie kojos. Ypatingai turime gerų čevėrykų del vaikų lankančių mokyklas.

MES UŽLAIKOME APAVALUS VYRAMS, MOTERIMS, O YPAČ TURIME GRAŽIŲ MERGINOMS IR VAIKAMS

Kas pas mus atsilankys, tai lengvai galės pasiskirti vienus iš daugelio ir gaus ta-vorą savo pinigų vertės.

V. Januška ir A. P. Račkauskas 455 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. BUVUSIAM "LAISVĖS" NAME.

GERI ČEVĖRYKAI

Žiemai ateinant visiems reikalingi geri čevėrykai. Taigi, ar žinote, kad mūsų krautuvėse galima tikrai pritaikyti jusų kojoms gerus čevėrykus, taip, kad devint busite apsaugoti nuo sekančių nesmagumų: nuo užtrinimo kojos pirštų, nuo suspaudimo kraujo gyslų kojose ir prie to nuo kojų šalimo. Užganėdinimo delei mes esame pasirengę patikti žiemps sezoną su vėliausios mados visokios rūšies drutai padarytais čevėrykais; vyrams, moterims, vaikams ir mergaitėms. Pilnai gvarantuojame drutumą padaryme. Pigiiau parduodame, negu kitur. Reikalui esant, prašome atsilankyti pas mus.

PROGRESS SHOE CO. LIETUVIŲ ČEVĖRYKŲ KRAUTUVĖS: 197 GRAND ST., ("Vienybės" Name), Brooklyn, N. Y. 20 CLERMONT AVE., MASPETH, L. I. N. Y. 175 FERRY ST., NEWARK, N. J.

Detroito Lietuvių Darbininkų Aptiekos Čia randasi dvi lietuviškos aptiekos, kuriose galima pirkti vaistų daug prieinamesne kaina, negu kur kitur dabartinis laikas. M. A. KISHON, Aptiekorius Savininkas 8701 JOS. CAMPAU AVE. ir 5046 CHENE ST., —DETROIT.

Telephone Stagg 3523

JEI NORI TURETI SAVO GERĄ PAVEIKSLĄ, TAI ATEIK PAS MANE NUSIFOTOGRAFUOTI

RAPOLAS KRUČAS FOTOGRAFAS 499 GRAND STREET Kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

NEPRALEISKITE PROGOS!

Apsvarstykite ir suskaičiuokite, kiek per metus laiko išmokai candų kitiems namų savininkams! Ar negali pats gauti randas, kaip ir kiti? Įsigyk savastj! Pirk namą tuojau. Su mažu kapitalu gali nusipirkti namą, kuris pats per sava laikui bėgant išsimokės. Ateik pas mus, o gausi patarimus, kaip tą galima padaryti. Parduodame namus, kaip Brooklyne, taip ir apieilėkėse vertės nuo \$7,000 iki \$50,000 ant geriausių išlygų.

Parduodame LAIVAKORTES / LIETUVIA IR IS LIETUVOS. Siunčiame pinigus pagal dienos kursą. Padarome dokumentus ir doviernastis su palūdiujimu notaro. Apraudaimas—insurance nuo ugnies, gvyasties ir taip toliau. Ofiso valandos: nuo 9 ryte iki 9 val. vakara dirbamomis dienoms. Nedėdieniais iki 3 po pietų. Kreipkitės ypatingai ar per laiskus pas Charles Larkey, John Jurevičius ir M. Kazlauskas 470 LORIMER ST., BROOKLYN, N. Y.

GERA SKRYBELĖ TAI TIKRA SKRYBELĖ

MANHATTAN SKRYBELES geros, naujaisios mados, gerai padarytos ir pritaikytos prie žmogaus veido.

Kaip kiekvienas geras daiktas užganėdina jums ilgesniam laikui, taip ir gera, puiki Manhattan skrybelė užganėdins jums ir pastatys į pirmą vietą.

JOS YRA PADARYTOS IŠ GERIAUSIO TAVORO GERIAUSIAI PATYRUSIŲ DARBININKŲ JOS KAINUOJA TIK \$3.00, \$4.00 IR \$5.00 MANHATTAN HAT STORES 230 GRAND STREET, 479 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.